

КОЛИН ХИГИНС ХАРОЛД И МОД

Превод от английски: [Неизвестен], 2013

chitanka.info

Харолд Чейсън стъпи на стола и постави примката на врата си. Затегна я и провери възела. Щеше да издържи. Погледът му обиколи кабинета. Тихо звучеше Шопен. Пликът беше подпрян върху бюрото. Беше подготвил всичко. Чакаше. По алеята отвън приближи кола. Тя спря и той чу как майка му слезе. С лека усмивка бутна стола и се залюля във въздуха. След малко краката му спряха да ритат, докато тялото продължи да се поклаща.

Мисис Чейсън сложи ключовете си на масичката в антрето и извика на прислужницата да вземе пакетите от колата. Обядът беше отегчителен и тя бе изтощена. Погледна се в огледалото и разсеяно оправи косата си. Реши, че перуката с прошарени кичури би подходдала чудесно за вечерта. Щеше да отмени срещата с Рене и да подремне през остатъка от следобеда. В края на краищата, имаше моменти, когато се нуждаеше от тази малка заслужена отмора. Тя влезе в кабинета и седна зад бюрото. Докато търсеше в тефтерчето си номера на фризьорката, тя слушаше тихата музика на Шопен. Помисли си колко успокояващо бе това и започна да набира. Представи си яростта на Рене, но не можеше да постъпи другояче. Телефонът избръмча и тя се облегна назад, като барабанеше с пръсти по стола. Забеляза на бюрото плика, адресиран до нея. Погледна нагоре и видя тялото на сина си, увиснало под тавана.

Тя замря.

Тялото се поклащаше леко насам-натам, от което въжетото, праметнато през голямата дъбова греда, проскърцваше ритмично в такт с музиката.

Мисис Чейсън гледеше втренчено изпъкналите очи, подаващия се език, възела, затегнат около гротескно изкривената шия.

— Съжалявам — каза тънко гласче, — връзката с желанието от Вас номер не може да бъде осъществена в момента. Моля уверете се, че набирате желанието номер и че набирате правилно. Номерът...

Мисис Чейсън затвори.

— Наистина, Харолд — каза тя, докато набираше отново. — Предполагам, че според теб всичко това е много забавно. Очевидно фактът, че Кроуфорд идват на вечеря не означава нищо за теб.

* * *

— О, Харолд винаги е бил момче с добри маниери — каза мисис Чейсън на възстаричката мисис Кроуфорд по време на вечерята същия ден. — Да, наистина. Когато беше на три години, го бях научила да си служи с ножче и виличка. Като бебе никога не създаваше проблеми, въпреки че може би беше по-податлив на болести от повечето деца. Вероятно го е наследил от баща си, защото аз не съм боледувала нито ден през живота си. И, разбира се, съвсем определено е наследил от него и странната му ценностна система с тази негова склонност към абсурдното. Спомням си как веднъж, когато бяхме в Париж, Чарли излезе за цигари и следващото нещо, което чух, бе, че е арестуван, защото се носел гол по Сена — експериментирал по течението с чифт жълти надуваеми възглавнички. Естествено, потулихме случая, макар и не без помощта на известно влияние и на част от сребърните ми бижута.

По-младата мисис Кроуфорд се засмя с разбиране, както и по-възрастната мисис Кроуфорд, мистър Фишър и мистър и мисис Траскот-Джоунс. Възрастната мисис Кроуфорд сръбна от шампанското си и се усмихна.

— Готова ли сте за десерта? — попита я мисис Чейсън. — Всички готови ли са за възхитителната мелба с праскови? Харолд, скъпи, не си си изял цвеклото.

Харолд вдигна очи откъм края на масата.

— Чу ли ме, скъпи? Изяж си цвеклото. Много е питателно. Полезно е за организма.

Харолд погледна майка си и тихо остави вилицата си.

— Какво има пък сега? — попита мисис Чейсън. — Добре ли си?

— Боли ме гърлото — каза той със слаб глас.

— О, скъпи. Тогава може би е най-добре веднага да си легнеш. Извини се и кажи лека нощ на всички.

— Извинете — каза Харолд — и лека нощ на всички. — Той се изправи и напусна стаята.

— Лека нощ — повториха всички.

— Вземи аспирин — извика след него мисис Чейсън. — И пий много вода. — Тя се обърна към гостите си. — Ох — каза тя, — не зная какво да правя с това момче. Напоследък е станал направо нетърпим. Пращам го при доктор Харли, моя психиатър, и, естествено, брат ми Виктор, бригадният генерал, не спира да ми повтаря, че

спасението е в армията. Но аз не искам да се бие с туземците в някаква джунгла. Така загубих Чарли. Разбира се, Чарли не се биеше. Той правеше снимки на папагали, когато това...

— Още шампанско! — извика възрастната мисис Кроуфорд и се оригна.

— Майко! — каза младата мисис Кроуфорд.

— Майко, моля те! — каза мисис Кроуфорд.

— Съжалявам — каза възрастната мисис Кроуфорд. — Стори ми се, че видях прилеп.

Над масата се възцари моментна тишина, докато мистър Траскот-Джоунс не каза, че никога не е опитвал такава прекрасна прасковена мелба и мисис Чейсън разказа как е получила оригиналната рецепта в Токио от един тенор, който твърдял, че е незаконен син на Мадам Нели^[1].

* * *

Защо водят тази стара жена на партита, мислеше мисис Чейсън, докато се разполагаше зад масичката, където държеше козметиката си, и сваляше перуката си, може ли да ми каже някой. Та тя е почти изкуфяла. Винаги е толкова неловко, особено за семейството, и, разбира се, дразни домакинята.

Защо не я пратят в приют, запита се тя, взимайки пенъоара си от леглото. Ще се грижат добре за нея и ще може да живее там със себеподобни, докато ѝ дойде времето.

Тя спря до вратата на банята и се огледа в огледалото в цял ръст. Изправяйки рамене, се потупа по корема. Не е зле, помисли си тя. Да останеш млад означава просто да останеш строен.

Тя отвори вратата и запали лампата в банята. Харолд лежеше във ваната с широко отворени очи и разрязано гърло, а кръвта капеше от шията и китките му.

— Боже мой! Боже мой! — изпищя мисис Чейсън. — Ооох! Ооох! Това е прекалено. Прекалено! — Тя се обърна и избяга разплакана в хола.

Харолд обърна глава и се заслуша. В далечината можеше да чуе истеричния вой на майка си. Той се огледа в изпръсканото с кръв

огледало и се усмихна слабо, със задоволство.

* * *

— Имахме няколко сеанса, Харолд, няколко — каза доктор Харли, — но, в интерес на истината, не смятам, че сме отбелязали особен напредък. Съгласен ли си?

Харолд, легнал на кушетката и загледан в тавана, кимна в знак на съгласие.

— И защо е така?

Харолд се замисли за миг.

— Не знам — каза той.

Доктор Харли се приближи до прозореца.

— Мисля, че сигурно е заради нежеланието ти да се изразяваш ясно и изчерпателно. Трябва да общуваме, Харолд. В противен случай никога няма да разбера. Хайде, нека пак да разгледаме тези твои лъжливи самоубийства. От последния ни сеанс насам майка ти събщи за още три. По мои изчисления, стават общо петнайсет. Вярно ли е?

Харолд погледна съсредоточено към тавана.

— Да — замислено каза той, — ако не броите първото и оня път, когато бомбата избухна предишната нощ в оранжерията.

Доктор Харли прокара ръка по оредяващата си коса.

— Петнайсет — каза той. — И бенефициентът във всички тези случаи е майка ти?

Харолд помисли малко върху това.

— Не смятам, че тук става дума за бенефис — заключи той.

— Да — каза доктор Харли, — ще се съглася с теб. — Той седна зад бюрото си. — Но всички те целяха да извикат определен отговор у майка ти, така ли е? Например, инцидентът със смазания череп, за който говорихме миналия път. Ти сложи чучелото с пъпеша зад задното колело на колата на майка ти, така че когато тя потегли назад и го прегази, да си помисли, че това е главата ти. И така, истерията, проявена от нея тогава, е тъкмо нещото, към което си се стремил при тези последни три опита. Прав ли съм?

— Ами — каза Харолд. — Този беше един от първите. Тогава беше по-лесно.

— Ъ-ъ, да — каза доктор Харли. Той се облегна на стола си. — Разкажи ми за инцидента в банята миналата нощ.

— Какво искате да знаете?

— Броиш ли го за успех?

Харолд помисли върху това.

— Отговорът беше най-добрият, който съм получавал през последните няколко седмици — каза той.

— Остави ли прощално писмо?

— Не. Но аз наистина написах „Сбогом“ с кръв върху огледалото. Не мисля, че тя го видя.

— Остави ли прощално писмо, преди да се обесиш в кабинета?

— Да. Оставих го на бюрото. Тя даже не го взе.

— Тогава обесването е било провал?

— Може би проблемът беше в такелажа. — Харолд поразмисли. — Може би трябваше да използвам друг хамут.

— Изглежда подбиращ много добре принадлежностите си за тези, хъм, изпълнения. Да вземем историята с басейна. Трябва доста да си се потрудил.

Харолд си пое дълбоко дъх.

— Да — каза той с лека усмивка на задоволство. — Доста. За обувките и костюма трябваше да изобретя механизъм, който да ме задържа на повърхността на водата. Дори трябваше да конструирам малко кислородно устройство, с което да се диша под водата. Свърших добра работа.

— Но не беше успех. Поне съдейки по думите на майка ти.

Харолд погледна нагоре към лекаря.

— Какво каза тя? — попита.

— Тя каза, че те е видяла да се носиш по корем в плувния басейн, напълно облечен и с бележка, забодена на гърба ти, на която пишело „Сбогом свят“. Каза на прислугата да ти даде горещо какао за обяд, защото не искала да се простудиш.

Харолд пак погледна към тавана. Мина дълго време, преди да проговори.

— За подготовката ми бяха нужни три дни — каза той най-накрая.

Доктор Харли се наведе напред от стола си.

— Кажи ми, Харолд — смени той темата, — как разпределяш времето си?

— Имате предвид, когато не замислям...

— Да. Какви са ежедневните ти занимания? Ти не ходиш на училище.

— Не.

— И не работиш.

— Не.

— И как минава денят ти при това положение?

Харолд се забави с отговора.

— Ходя на сметището.

— И с каква цел ходиш там?

Харолд се замисли за миг.

— Боклуците — каза той. — Обичам да разглеждам боклуците.

— Разбирам. Какво друго правиш?

— Обичам да гледам как смачкват старото желязо на автоморгата.

— А нещо друго?

— Обичам срутванията.

— Искаш да кажеш събарянето на стари сгради и други подобни неща?

— Да, особено с онази голяма желязна топка.

— Това до голяма степен изяснява нещата, Харолд, и мисля, че то отваря пред нас няколко вратички, които да проучим на следващия ни сеанс. А сега времето ти изтече. Поздрави майка си. Мисля, че ще я видя в началото на другата седмица.

Харолд стана от кушетката и каза довиждане.

— Към сметището ли отиваш? — попита мило доктор Харли.

— Не — каза Харолд, — на погребение.

Лекарят беше изненадан.

— О, съжалявам. Някой от семейството ли?

— Не — каза Харолд, докато отваряше вратата, — просто обичам да ходя на погребения.

* * *

Харолд стоеше в края на тълпата и слушаше как свещеникът произнася последните молитви. Той реши, че предпочита по-малките погребения. Когато около гроба има само няколко души, емоцията е сякаш по-интензивна. И, разбира се, при по-малките погребения е възможно да застанеш по-близо до ковчега и да гледаш без да ти пречат как го спускат в земята.

Свещеникът продължаваше да мънка. Починалият трябва да беше някоя важна клечка, помисли си Харолд. Навалицата си я биваше. Той се огледа и видя една дребна възрастна дама, седнала под близкото дърво. Тя изглеждаше като една от опечалените и Харолд не би ѝ обърнал внимание, ако не беше резенът диня, който ядеше, като плюеше семките в книжна кесия. Той я зяпаше, по-скоро леко озадачен. Тя изглеждаше напълно спокойна, докато наблюдаваше и се забавляваше с всичко наоколо, сякаш беше на пикник в близкия парк.

Молитвата на свещеника беше към края си и Харолд реши да си тръгне. Той хвърли последен поглед на старата дама и стигна до заключението, че в нея определено има нещо странно. Нещо много чудато, каза си той, качи се на своята катафалка и натисна газта.

* * *

— Абсолютно не мога да проумея — каза мисис Чейсън по време на обяда — защо си купил това черно чудовище. Можеше да имаш която кола пожелаеш — порше, ягуар, някой сладък малък спортен автомобил. Но не. Ние трябва да паркираме в двора си именно тази грозотия, за да ме поставя в неудобно положение и да шокира всеки друг. Не мога да си представя какво са си помислили от женския благотворителен клуб, когато са видели теб — сина на тяхната председателка — да се прибираш у дома зад волана на катафалка. Наистина, Харолд, не зная какво да правя. Изпий си млякото, скъпи.

Харолд си изпи млякото.

— Не си глупаво момче — продължи мисис Чейсън. — Напротив, имаш много висок коефициент на интелигентност. Така че просто не разбирам тези твои погребални интереси. Откъде са се взели? Със сигурност не от мен. Аз нямам време за този вид мислене. От мига, в който се събуждам сутрин, до мига, в който си лягам

нощем, постоянно съм в движение, имам ангажименти — комитети, официални обеда, балет — нито един празен момент. Но ти, Харолд, ти никога не общуваш, никога не обсъждаш, никога не мислиш за утрешния ден. Ти просто пропиляваш дарбите си по тези оптимистични театрални номерца, с които се развличаш. В това няма бъдеще, Харолд. Колкото и психологически пречистващи да са те. Вуйчо ти Виктор предлага армията. Е, да беше го посетил. Не бих казала, че обичам армията, но може би той ще успее да те разбере. Все пак е бил дясна ръка на генерал Макартър.

* * *

Бригаден генерал Виктор Е. Бол всъщност бе изпълнявал за кратко длъжността адютант на генерал Макартър през 1945 година. Но, отдавайки дължимата справедливост на Макартър, едва ли би могло да се каже, че адютантът е бил дясна ръка на генерала, отчасти защото не играеше никаква роля при взимането на решения от командването, но главно защото нямаше дясна ръка. Наистина нямаше дясна ръка, тъй като му я бяха простреляли по време на учебни маневри във Форт Джаксън, Южна Каролина. При такъв отличителен белег бе нормално да се очаква от един офицер да излезе в оставка, но генерал Бол не беше от онези мъже, които се предават без бой. От негова гледна точка, в армията най-голямата спънка, следствие от липсата на дясна ръка, бе неспособността да се отдава чест по изискуемия военен маниер. След серия от експерименти той изобрети механично устройство, което заемаше сгънато положение в празния му ръкав. Когато дръпваше акселбанта си с лявата си ръка, ръкавът подскачаше към челото му, енергично отдавайки чест по начин, достоен за Уест Пойнт. С помощта на това устройство и на влиянието на неколцина приятели в Пентагона генерал Бол успя да направи кариера в армията. Както каза на племенника си:

— Армията е не просто моят дом, Харолд, тя е моят живот. И тя може да бъде и твоят живот. Знаем как се чувства майка ти. Тя настоява да служиш когато ти дойде редът, но ако зависеше от мен, щях да придвижа документите ти така, че да отплаваш като новобранец още утре. Повярвай ми, ще си прекараш страхотно.

Генералът се надигна иззад бюрото си и с жест посочи закачените на стените в офиса му военни плакати.

— Огледай се, Харолд — каза той. — Армията постави на колене чернилките в Сан Хуан, напердаши жълтите, победи червенокожите и героично се сражава с немците за моста при Ремаген. Това се нарича живот. Предлага история и образование. Действие. Приключение. Препоръчвам ти го! Ще опознаеш войната от собствен опит! Битките. Момичетата с дръпнати очи. Защо не, така ще станеш мъж, Харолд. Обличаш униформата и се извисяваш — блясък в очите, пружинираща походка и знаеш в сърцето си, че се сражаваш за мир. И че служиш на своята страна.

Той спря пред един портрет на Нейтън Хейл^[2], където последният бе изобразен с примка на шията.

— Както ѝ служи Нейтън Хейл — каза той. Дръпна връвчицата и ръкавът му отдаде чест. — Ето от какво има нужда тази страна — повече Нейтън-Хейловци. — Той спря пред портрета в стойка „мирно“, преди ръкавът му да се върне изкусно на мястото си.

— И знаеш ли какво? — каза генералът, обръщайки се към Харолд, който седеше до прозореца.

— Какво? — каза Харолд.

Генералът застана пред него и се наведе с поверителен вид.

— Мисля — прошепна бавно той, — мисля, че виждам в теб един малък Нейтън Хейл.

Харолд върна на вуйчо си един празен поглед.

Генералът се усмихна и юмрукът му дружески разтърси рамото на Харолд.

— Помисли си — каза той и се върна до бюрото си.

* * *

Отсечената глава на Харолд стоеше изправена на сребърния поднос, докато Харолд ръсеше магданоз в кръвта около шията. Когато чу майка си да слиза по стълбите, той бързо захлуи подноса с обемиестия сребърен похлупак и го намести под масата. Напусна трапезарията и двамата се срещнаха в хола.

— Харолд, скъпи, имам само няколко минути, за да те информирам за решението си. Седни, ако обичаш.

Харолд седна и мисис Чейсън започна да слага белите си ръкавици.

— Харолд — каза тя делово, — време е да започнеш да мислиш за бъдещето си. Ти си на деветнайсет, почти на двайсет. Досега си водил живота на едно мързеливо, щастливо и безгрижно дете. Но сега е време да оставиш детинщините и да поемеш някои отговорности. Всички бихме желали да плуваме през житейското море без да мислим за утре. Но това е невъзможно. Имаме дълг. Задължения. Принципи. Накратко — каза мисис Чейсън, привършвайки с ръкавиците, — мисля, че е време да се ожениш.

— Какво? — каза Харолд.

— Да се ожениш — каза мисис Чейсън, като взе вечерната си чантичка на път към вратата. — Ще ти намерим момиче, за което да се ожениш.

* * *

Коленичил, Харолд слушаше тихите звуци на църковния орган. Той погледна над олтара към големия прозорец от цветно стъкло, който показваше пишещия с перо в някаква книга свети Тома Аквински. Тома Аквински никога не се е женил, помисли си Харолд и надникна в отворения ковчег. „Чудя се дали мъжът в ковчега го е правил. Чудя се кой ли е той, все пак.“

Белокосият отец Финеган пристъпи към амвона и разгледа изучаващо рядката групичка опечалени пред себе си. Отвори книгата си и зачете, както бе правил безброй пъти досега.

— И така, скъпи братя и сестри, нека се помолим на Бога, Царя на славата, да благослови и избави от мъките на преизподнята всички предани Нему души, да ги спаси от пастта на лъва и нейния мрак, и да ги дари с небесна благодат и светлина, и вечен покой.

Докато отец Финеган продължаваше да чете отегчителната си молитва, Харолд, застанал на колене почти в дъното на църквата, тихичко седна. Той внимателно заразглежда портрета на скърбящата Мадона.

— Пс-с-ст!

Харолд чу това „пс-с-ст“.

— Пс-с-ст!

Харолд се обърна. От другата страна на пътечката, три редици по-назад, една възрастна дама се усмихна и весело му махна с ръка. Харолд зае старото си положение с лице към олтара. Това беше жената от гробищата, каза си той, онази с динята. Какво иска от мен?

— ПС-С-СТ!

Харолд трепна и се обърна. Старата дама се беше преместила. Сега беше коленичила точно зад него. Тя се ухили.

— Малко корен от сладник? — попита мило тя, предлагайки му малко пликче. Говореше с лек англо-европейски акцент.

— Ъ-ъ, не. Благодаря — прошепна Харолд и коленичи.

— Няма защо — отвърна му тя, също шепнешком.

Без да сваля очи от олтара, Харолд слушаше напрегнато. След няколко минути той чу как старата дама шумно се надигна от своята пейка, коленичи, после отиде до неговата пейка и застана на колене редом с него. Ръгна го свойски.

— Познаваше ли го? — попита тя, като посочи починалия.

— Ъ-ъ, не — прошепна Харолд, който се опитваше да изглежда погълнат от службата.

— Аз също — весело каза старата дама. — Чух, че бил на осемдесет. Ще бъда на осемдесет другата седмица. Подходяща възраст да се придвижиш нататък, не смяташ ли?

— Не знам — каза Харолд, изправяйки се заедно с останалото паство. Отец Финеган благослови ковчегата и той беше изнесен.

— Искам да кажа, че на седемдесет и пет е твърде рано — продължи старата дама до него, — а на осемдесет и пет вече просто тъпчеш на едно място и ползата е същата като при гледането отвъд хоризонта.

Неколцината опечалени един по един се изнизаха от църквата. Харолд почувства как някой го дръпна за ръкава.

— Виж ги — прошепна му тя повишавайки глас. — Никога не съм разбирала тази мания по черното. Имам предвид — никой не изпраща черни цветя, нали? Черните цветя са мъртви цветя, а кой би изпратил мъртви цветя на погребение? — Тя се засмя. — Колко

абсурдно — бяха думите ѝ. — Това е една промяна. Всичко е една промяна.

Харолд се отдели от пейката и старата дама го последва.

— Какво мислиш за дебелия стар Том? — попита тя.

— Кой? — каза Харолд.

— Свети Тома Аквински там горе. Видях, че го гледаш.

— Мисля, че той е... ъ-ъ... велик мислител.

— О, да. Но е малко старомоден, не мислиш ли? Като печения лебед. Боже, боже! Погледни я.

Те спряха пред намусения портрет на света Богородица.

— Ще ми послужиш ли с това? — каза тя и взе химикалката, която Харолд носеше в джоба на сакото си.

С няколко умели щриха тя нарисова върху устата на Девата сърдечна усмивка.

Харолд се огледа дали някой в празната църква не ги наблюдава.

— Ето. Така е по-добре — каза старата дама. — Горкичката, никога не ѝ дават възможност да се засмее. Бог знае, тя има много причини да бъде щастлива. Всъщност — добави тя, като не изпускате от очи няколко статуи в дъното на църквата, — всички те имат много причини да бъдат щастливи. Извини ме.

С колеблив жест Харолд поиска да си върне химикалката, но беше късно. Старата дама бе вече в дъното на църквата и рисуваше усмивки по лицата на свети Йосиф, свети Антоний и света Тереза.

— Нещастният светец е противоречие в понятията — обясни тя.

— Ъ-ъ, да — каза нервно Харолд.

— И защо продължават да го правят? — попита тя.

Харолд внимателно изучаваше едно разпятие.

— Ще си помислиш — каза тя на излизане, — че никой никога не е чел края на историята.

Харолд я последва на улицата.

— Ъ-ъ, сега ще може ли да ми върнете химикалката? — попита той.

— О, разбира се — каза тя, като му я подаваше. — Как се казваш?

— Харолд Чейсън.

— Приятно ми е. — Тя се усмихна. — Аз съм графиня Матилда Шарден, но можеш да ме наричаш Мод. — Когато тя се усмихна,

бръчиците около очите ѝ ги направиха да изглеждат още по-блестящи и сини.

Харолд любезно протегна ръка.

— Радвам се да се запознаем — каза той.

Тя стисна ръката му.

— Смятам, че ще станем големи приятели, а ти? — Извади от чантата си голяма връзка ключове и отвори вратата на една кола, паркирана на тротоара.

— Мога ли да те закарам някъде, Харолд? — попита тя.

— Не — бързо отвърна Харолд. — Благодаря Ви. С кола съм.

— Е, добре, да тръгвам тогава. Трябва да се срещнем пак.

В църквата отец Финеган стоеше втрещен пред сияещите статуи.

Мод запали двигателя и освободи спирачките.

— Харолд — извика тя, — танцуваш ли?

— Моля?

— Дали пееш и танцуваш?

— Ъ-ъ, не.

— Не. — Тя тъжно се усмихна. — Така си и помислих. — Тя даде газ. С пронизителен писък на изгоряла гума колата излетя от тротоара, понесе се по улицата и зави зад един далечен ъгъл. Още можеше да се чуе как превключва скоростите в далечината.

Отец Финеган, застанал на прага на църквата, също бе проследил отдалечаването ѝ.

— Тази жена — каза той без да се обръща към някого конкретно, — тя взе колата ми.

[1] Мадам Нели Мелба — 1861–1931 г. Артистичен псевдоним на австралийската оперна певица Хелън Портър Мичъл. — Б.пр. ↑

[2] Нейтън Хейл (1755–1776), герой от Войната за независимост в Северна Америка. При изпълнение на шпионска мисия пленен от врага и обесен. — Б.пр. ↑

* * *

Седнала зад бюрото в кабинета, мисис Чейсън говореше на сина си, който стоеше срещу нея.

— Харолд, това са формуляри, изпратени от Националната компютърна агенция за запознанства — каза тя. — Струва ми се, че след като не се справяш с дъщерите на никой от моите приятели, това е най-добрият за теб начин да откриеш бъдещата си съпруга.

Харолд отвори уста, но с едно махване на ръка майка му прогони всяко възражение.

— Моля те, Харолд — каза тя. — Седни. Имаме много работа, а в три трябва да бъда при шивачката. — Тя хвърли поглед на документите. — Компютърната агенция за запознанства ти предлага най-малко три срещи срещу първоначалната такса. Казват, че отстранявали дебелите и грозните, което означава, че фирмата очевидно има високи стандарти. Сигурна съм, че могат да ти намерят поне едно момиче, с което да сте съвместими.

Харолд придърпа един стол и седна.

— Първо, това е анкета, целяща да разкрие качествата на личността, която трябва да попълниш и изпратиш. Има петдесет въпроса с по пет възможни отговора: А — твърдо да, Б — да, В — не съм сигурен, Г — не и Д — твърдо не. Готов ли си, Харолд?

Харолд погледна майка си с тъжните си кафяви очи.

— Първият въпрос е: Испитвате ли неудобство при среща с нови хора? Ами мисля, че това е „да“. Не си ли съгласен, Харолд? Дори „твърдо да“. Тук ще маркираме „А“. Номер две: Трябва ли сексуалното образование да бъде преподавано извън дома? Бих казала не, а ти, Харолд? Тук ще се спрем на „Г“. Три: Приятно ли Ви е да прекарвате дълго време сам? Е, това е лесно, нали? Твърдо да. Отговор „А“. Трябва ли жени да се кандидатираат за президент на Съединените щати? Не виждам защо не. Твърдо да. Често ли каните приятели у дома? Не, ти никога не го правиш, Харолд. Твърдо не. Често ли имате чувството, че може би животът не си струва да се живее? Хммм.

Мисис Чейсън хвърли бърз поглед нагоре.

— Какво ще кажеш, Харолд?

Харолд стоически се взираше в майка си.

— Мислиш ли, че е „А“? Или предпочиташ „Б“?

Той примига.

— Добре, да напишем „В“ — не съм сигурен.

— Седем: Смятате ли, че средствата за масова информация преексплоатират темата за секса? Това трябва да бъде „да“, нали? Протежирани ли са от съдиите някои адвокати? Да, предполагам, че са. Допустимо ли е учителят да пуши или пие на обществено място?

Докато мисис Чейсън продължаваше да бърби, Харолд бавно разтвори сакото си и извади малък пистолет. Той бръкна в страничния си джоб, взе оттам шест патрона и, докато майка му попълваше въпросника, грижливо и без да бърза постави всеки патрон в гнездото му.

— След тежък ден болят ли Ви понякога главата или гърбът? Да, наистина ме болят. Лесно ли заспivate? Бих казала, че да. Вярвате ли в смъртното наказание за убийство? О, да. Вярвате ли, че църквите имат силно влияние върху повдигането на общото морално равнище? Пак „да“. Според Вас, губене на време ли са обикновено социалните мероприятия? Господи, не! Има ли Бог влияние върху нашия живот? Да. Твърдо да. Случвало ли Ви се е да преминавате от другата страна на улицата, за да избегнете неприятна среща? Ами, сигурна съм, че си преминавал, познах ли, скъпи?...

Харолд вкара последния патрон и прибра пълнителя. Вдигна очи към майка си. Тя бе твърде погълната в заниманието си, за да чуе нещо. Той дръпна назад петлото, запъвайки пистолета. Тя продължаваше да чете.

— Радвахте ли се на живота, когато бяхте дете? О, да. — Тя въздъхна, обръщайки страницата, и продължи: — Ти беше чудесно бебе, Харолд.

Той бавно вдигна пистолета, докато го насочи право в главата ѝ.

— Включва ли Вашата лична религия или философия вяра в живота след смъртта? О, да, разбира се. Съвсем твърдо. Имате ли колебания в настроението без никакви видими причини? Имаш, нали, скъпи? Отбелязваме „А“.

Харолд гледаше и слушаше. Той бавно завъртя пистолета, докато не погледна в цевта му.

— Помните ли вицове и забавлявате ли се като ги разказвате на другите? Няма такова нещо, нали, скъпи? Отбелязваме „Д“.

Пръстът му постепенно прилепваше все по-плътно до спусъка.

— Мислите ли, че сексуалната революция е стигнала твърде далеч? Безспорно. Трябва ли еволюцията...

Раздаде се трясък — пистолетът стреля, събаряйки го по гръб от стола на пода. Той безжизнено лежеше там, докато кръвта се отцеждаше от кръглата чиста дупчица на челото му.

Мисис Чейсън погледна нагоре.

— Харолд — каза нетърпеливо тя. — Харолд, моля те! Чуваш ли ме? Трябва ли еволюцията да бъде преподавана в нашите държавни училища?

* * *

— Не мисля, че успявам да достигна до майка ми като преди — призна Харолд на доктор Харли по-късно същия ден.

— О, нима? — каза лекарят.

За кратко Харолд потъна в размисъл. — Мисля, че се отчуждавам.

* * *

Откъм крайбрежието се търкаляха тъмносиви облаци, а на гробищата вятърът шумолеше в листата на дърветата. Отец Финеган отклони вниманието си от погребалната служба, хвърляйки бърз поглед нагоре, и реши, че сигурно ще вали. Той пропусна светената вода и подхвана последните молитви.

Харолд огледа малката група опечалени. Някои отвориха чадърите си и се сгушиха под тях. Други стояха тихо с шапки в ръце.

— Пс-ст!

Харолд се обърна.

От отсрещната страна на гроба Мод, екипирана с жълт дъждобран и непромокаема шапка в същия цвят, му махна с ръка, за да привлече вниманието му.

Смутен, той бързо сведе поглед към ковчега, преструвайки се, че не я е забелязал.

— Пс-ст!

Той не помръдна.

— ПС-С-С-СТ!

Той погледна нагоре.

Тя му подари една голяма усмивка, придружена с намигване.

Той леко кимна.

Отец Финеган затвори книгата си и, мънкайки последната благословия, забеляза Мод. За миг си помисли, че я познава отнякъде, но преди да успее да се увери в това, тя, видимо потопена в скръб, изчезна зад нечий гърбове.

Той се взря в Харолд. Харолд гледаше към ковчега. Отец Финеган приключи молитвата.

Опечалените отвърнаха „амин“, прекръстиха се и забързаха към колите си.

— Един момент, моля — изравнявайки се с Харолд, каза отец Финеган.

— Ти не беше ли момчето на семейство Чейсън?

— Ъ-ъ, да — отговори Харолд.

— Кажете ми, коя беше старата госпожа, на която махаше преди малко?

— Не аз махах на нея, а тя на мен.

Точно тогава Мод приближи с катафалката на Харолд и спря. Подаде се през прозореца.

— Мога ли да те закарам, Харолд? — попита тя.

Харолд онемя, потресен. Отец Финеган застана до прозореца.

— Извинете ме, госпожо — каза той, — но Вие не бяхте ли жената, която вчера подкара колата ми?

— Онази ли, с медальона на свети Кристофър на таблото?

— Да.

— Тогава трябва да съм била аз. Скачай вътре, Харолд.

Харолд реши да не търси обяснения. Той отвори вратата и се качи.

— Но къде е тя? — попита отец Финеган, вече леко обезпокоен.

— Къде е кое? — попита Мод.

— Колата ми. Къде я оставихте?

— О, това ли било. Мисля, че беше пред дома за сираци. Не, не беше, защото още бях с нея при Центъра за африканско изкуство. Някога били ли сте там, отче? О, ще Ви хареса. Имат най-колоритните дърворезби. Примитивни, разбира се, но някои са доста еротични.

Един проблясък споходи отец Финеган.

— Вие изрисувахте статуите — каза той.

— О, да — каза весело Мод. — Харесаха ли Ви?

— Ами, там е работата, че не.

— Не губете кураж — каза тя, освобождавайки спирачките. — За естетическото възприятие винаги е нужно малко време. Довиждане.

— Чакайте! — каза отец Финеган, но гласът му се изгуби в писъка на гумите и ръмженето на двигателя, докато Мод отпрашваше с катафалката и завиваше зад ъгъла.

Харолд се отлепи от пода и погледна през прозореца. Чакълът на пътя се сливаше в едно размазано сиво петно. Мод приближи входа на гробищата и излезе на главния път. Движейки се с около шейсет мили в час, тя се облегна назад и се отпусна.

— Какво удоволствие е, Харолд — каза тя, — отново да попадна на теб. Знаех си, че ще станем големи приятели от мига, когато те видях. Често ходиш на погребения, нали?

С едната си ръка Харолд се подпираше на таблото, а с другата — на задната седалка.

— Да — отговори той, без да сваля очи от пътя.

— О, аз също. Те са толкова забавни, нали? Всичко се променя. Всичко извършва кръговрат. Погребения и раждания. От края към началото и от началото към края. Великото колело на живота.

Тя направи внезапен ляв завой, който принуди един ужасен фолксваген към смразяваща смяна на платната.

„Боже мой, тази старица се справя добре.“

— Някога карал ли си катафалка, Харолд?

Харолд преглътна.

— Да — каза с дрезгав глас.

— Е, за мен това е нещо ново.

Тя взе с пълна скорост един малък хълм, при което главата на Харолд на няколко пъти отскочи от тавана, а след това направи още един внезапен ляв завой, причина задните колела да поднесат за миг.

— Добра е на завоите — възкликна тя и сложи крак на газта. — Да те закарам ли вкъщи, Харолд?

Харолд едва избърбори от положението си някъде между седалката и пода.

— Но това е моята кола.

— Ти имаш катафалка?

— Ддд-да!

Мод натисна спирачките и намали скоростта сред облаци прахоляк, като спря отстрани на пътя.

Тя го погледна внимателно.

— Представи си — изгука тя. — Боже, боже. Тогава ти ще ме закараш у дома.

* * *

Харолд караше бавно и внимателно, докато слушаше как Мод излага допълнителни подробности относно системата си за придобиване на коли.

— След като го пуснаха от затвора, Големият Суийни започна работа в една печатница, където го срещнах и станахме приятели. После, когато бе „призован“ и замина за онзи манастир в Тибет, той ми подари колекцията си от ключове. Не е ли мило. Естествено, трябваше да направя някои попълнения заради по-новите модели, но не бяха кой знае колко. Имаш ли основния набор, останалото е само въпрос на вариации.

— Искаш да кажеш, че с тази връзка ключове ти влизаш във всяка кола, която пожелаеш и просто си я подкарваш?

— Не във всяка. Обичам разнообразието. Винаги търся новото преживяване, като това. Хареса ми.

— Благодаря.

— Няма за какво. О, ето онова там е къщата ми.

Харолд даде на задна скорост и спря пред една неголяма, облицована с дъски постройка с орех в предния двор. Наблизо имаше още няколко стари къщи с просторни дворове, някои с хамбари или конюшни в задната част на дворовете, но от отсрещната страна на улицата и по хълма земята беше парцелирана. Къщите там много си

приличаха, всичките малки, подобни на кутийки и скупчени на едно място.

— Времето сякаш се е прояснило — каза Мод на излизане от катафалката. Харолд затвори вратата. Той продължаваше да се безпокои.

— Но когато взимаш тези коли — попита той — не мислиш ли, че... ами... че ощетяваш собствениците?

— Какви собственици, Харолд? Ние не притежаваме нищо. Това е един преходен свят. Идваме на Земята без нищо и си отиваме без нищо, така че не е ли собствеността един малък абсурд? Чудя се дали пощата е дошла.

Тя отвори една дървена кутия на верандата и извади съдържанието ѝ.

— О, виж. Още книги. Аз само подписвам техните картончета и продължават да ми ги изпращат. Миналата седмица получих една енциклопедия на датски. Ето, Харолд, би ли ги подържал?

Харолд взе книгите, докато Мод прехвърляше писмата си.

— Доста странно — каза тя, — защото не говоря датски. Немски, френски, английски, малко испански, малко италиански и малко японски. Но не и датски. Разбира се, нямам нищо лично против датчаните. Мисля, че кралица Вилхелмина е била чудесна жена. Ела, Харолд. Ще ги прегледам по-късно.

Харолд влезе в къщата и сложи книгите на една маса.

— Що се отнася до онези ключове — настоя той, докато Мод закачваше шапката и палтото си. — Продължавам да мисля, че ти разстройваш хората, когато открият, че колите им ги няма и не съм сигурен, че това е редно.

— Добре — отвърна тя, — ако някои хора са разстроени, защото чувстват, че притежават някои неща, тогава аз просто деликатно им напомням, че грешат. Не можеш да ме вържеш за нищо. Днеска сме тук, утре ни няма, така че нека не се вкопчваме в това или онова. И при все това, аз не съм против колекционирането. Защо пък не, огледай се само. Събирала съм какви ли не работи.

Харолд огледа голямата всекидневна и беше поразен от странния асортимент от мебели. Нямахше два еднакви стола. Леглото беше застлано с персийски килим. По стените висяха пъстроцветни картини, в един от ъглите, до голяма отлично полирана дърворезба, се виждаше

мини-роял, а върху рогозка до огнището, близо до някакъв параван в японски стил, се мъдреше самовар, пълен с изсушени цветя.

— Много е... интересно — каза Харолд, изпитвайки недостиг на думи. — Много е различно.

— О, глупави спомени от отминали дни — каза Мод, прекосявайки стаята, за да застане до прозореца. — Вещи оттук и оттам, които не са части от една неделима цялост, ако разбираш мисълта ми. О, ела да видиш. Птичките.

Тя отвори прозореца и напълни със семена малка тенекиена купичка. После с помощта на пружина изстреля купичката по една жица и изтърси семената на дъска за птици. Харолд беше впечатлен от техническата изобретателност, вложена в устройството.

— Не е ли очарователно? — каза Мод. — Това е един мой ежедневен ритуал. Толкова ги обичам. Единственият див живот наоколо. Погледни ги. Да бъдеш свободен като птица.

Тя отнесе в кухнята празната кутия от семената.

— Някога имах навика да нахлувам в зоомагазините и да освобождавам канарчетата, но се отказах от тази напредничава идея. Зоологическите градини са пълни, а затворите преливат. Господи боже. Колко много светът обича клетката.

Тя погледна през прозореца над мивката.

— Виж, Харолд. Това е мадам Аруе, която обработва градината си. Ю-хуу!

Тя помахна на облечената в черно стара жена, която старателно прекопаваше голямата си леха със зеленчуци, но старата жена не забеляза.

Мод въздъхна.

— Тя наистина е много мила. Но е толкова старомодна. Седни, ако обичаш, Харолд. Ще сложа чайника и ще пийнем по чаша чудесен топъл чай.

— Благодаря — каза Харолд. — Но аз наистина трябва да тръгвам.

— Това е чай от овесена слама. Ти никога не си пил чай от овесена слама, нали?

— Не.

— Добре тогава. — Тя се усмихна и взе чайника.

— Не, наистина. Благодаря, но имам ангажимент, който не трябва да пропускам.

— О, час при зъболекаря.

— Нещо такова.

— Значи трябва да дойдеш пак някой път.

— Добре — каза Харолд и се запъти към вратата.

— Вратата ми е винаги отворена.

— Добре.

— До скоро.

— Става.

— Обещаваш ли?

Харолд се обърна.

— Обещавам — каза той и се усмихна.

* * *

Таванът в кабинета на доктор Харли беше измазан и боядисан в бяло. На случайния наблюдател, помисли си Харолд, той би се сторил гладък, равен и безинтересен.

— Харолд.

Обаче за търсещото око и след известно време майсторството на бояджията и мазача ставаше несъмнено, и онова, което някога бе изглеждало скучно и обикновено придобиваше забележителна импресионистичност.

— Харолд.

Един слой мазилка със светлина и сянка се превръщаше в скалиста пустиня, а едно спираловидно образувание сред боята създаваше впечатлението за мъртво вълнение в полярно море.

— Като че ли не ме слушаше, Харолд. Попитах те дали имаш някакви приятели.

Харолд се откъсна от размишленията си и се концентрира върху въпроса.

— Не — отговори той.

— Нито един?

Харолд помисли. — Ами, един, може би.

— Би ли искал да поговорим за този твой приятел?

— Не.

— Познава ли го майка ти?

— Не.

— Били ли сте приятели, когато ходеше на училище?

— Не.

— Разбирам. — Доктор Харли прокара ръка по тила си. Той реши да промени курса на действие.

— Беше ли щастлив в училище? — попита той.

— Да.

— Харесваше ли учителите си?

— Да.

— Съучениците си?

— Да.

— Уроците си?

— Да.

— Тогава защо напусна?

— Запалих химическата лаборатория.

Доктор Харли бавно се изправи и се приближи до прозореца. Нагласи щорите.

— Днес разговорът не върви, Харолд — каза той. — Усещам явна липса на участие от твоя страна. Ние не комуникираме. За мен ти несъмнено си много интересен случай, Харолд. Случай, с който бих желал да продължа, но това нежелание да се включиш пълноценно е пагубно за психоаналитичния процес и може единствено да попречи на възможността за ефикасно лечение. Разбираш ли?

— Да — каза Харолд.

— Много добре — каза доктор Харли.

Той седна.

— Кажете ми, Харолд — започна той след известна пауза. — Помниш ли изобщо баща си?

— Не — каза Харолд и добави, — но бих искал.

— Така ли? Защо?

— Бих искал да говоря с него.

— Какво би му казал?

— Не съм сигурен. Бих му показал катафалката си, нещата си.

— Какви неща?

— Всичко в моята стая — тезгяха ми, комплекта за химически опити, въжения ми хамут за бесене, кислородното ми устройство за даване, плаката към „Фантомът от операта“ — имам много работи.

— Звучи интригуващо.

— Е — каза замислено Харолд, — те са откъде ли не, без да са части от една неделима цялост, ако разбирате мисълта ми.

* * *

Харолд отнесе сребърния поднос в стаята си и го сложи върху тезгяха. Махна похлупака и погледна отрязаната си глава, изправена сред локва от засъхнала кръв и гарнирана с листенца магданоз. Реши, че определено имаше прилика и можеше да свърши работа преди един или два месеца, но точно сега цялата идея бе някак твърде очевидна. Той взе главата и обели латекса, от който беше получена „кръвта“. По план тя трябваше да бъде сервирана като част от студените ястия, когато майка му и нейните гости се върнеха от благотворителното представление на „Саломе“, но, както е известно на всички военни стратегии, каза си той, дори и най-добрият план се проваля, ако тактиката стане прекалено позната на врага.

Той взе главата и я постави върху шията на манекена, седнал напълно облечен на ръба на леглото му. Главата не пасна идеално, тъй като щифтът в шията на манекена държеше твърде хлабаво. Харолд отиде в килера си и потърси между рафтовете кутията с инструментите си. Взе едно сатърче за месо, но не можа да намери длето или отвертка.

Мисис Чейсън почука на вратата и влезе в стаята. Носеше дълга вечерна рокля и кожено наметало, праметнато на ръката ѝ, и държеше няколко формуляра на Ай Би Ем.

— Виж, Харолд — каза тя, обръщайки се към манекена, седнал на ръба на леглото. — Нося ти формулярите на трите момичета, които ни изпраща Компютърната агенция за запознанства.

Харолд спря да търси. Той слушаше от килера, зашеметен, със сатърчето за месо в едната си ръка.

— Обадох се на момичетата и поканих всяко от тях на обяд с нас, преди ти да ги изведеш. Първата ще дойде утре в един и половина. Ще си поговорим в библиотеката и ще сервираме обяда в два. Разбра ли?

Харолд наблюдаваше майка си през процепа на вратата на килера. Тя продължаваше да се обръща към манекена.

— Преди всичко, Харолд, очаквам от теб да се държиш като джентълмен. Не забравяй за обноските си и се опитай да накараш момичето да се чувства като у дома си. Аз отивам на опера със

семейство Фергюсън — каза тя, докато слагаше наметалото си. — Дано само им се удаде маневрирането около онова голямо черно нещо на алеята. Ако гаражът ти не беше пълен с авточасти и други боклуци, можеше да го паркираш там.

Тя отиде до вратата.

— Виж, Харолд, оставям формулярите на Ай Би Ем ето тук. — Тя ги сложи на масата до един галон кръв макс фактор. — Господи. — Тя въздъхна, гледайки бутилката. — Не знам. Какво стана с твоите макети на самолети?

Звънецът на входната врата иззвъня.

— Това са те — каза тя, докато се обръщаше. — Аз ще... — Тя спря и се вгледа внимателно в манекена.

— Изглеждаш малко блед, скъпи — каза тя. — И да се напиш добре. В края на краищата, нали искаш да си във форма за утре.

Тя излезе и затвори вратата след себе си.

Харолд излезе от килера и се приближи до манекена. Гледаше го внимателно. Поклати глава и се върна в килера, за да продължи да търси кутията с инструментите си.

* * *

На другия ден в един и трийсет и пет мисис Чейсън отиде на входната врата и посрещна първото предложение на компютъра, симпатична, руса, с носле като на мопс, дребничка студентка на име Кенди Гълф.

— Здравсти — каза тя. — Аз съм Кенди Гълф.

— Здравейте — каза мисис Чейсън. — Ще влезете ли?

— О, благодаря.

— Харолд е в градината. Ще дойде след малко. Да отидем ли в библиотеката?

— О, може.

— Разбрах, че учите в университета, Кенди — каза мисис Чейсън, докато пресичаха хола.

— Да.

— И какво следвате?

— Полит. Втора ми е Домашната.

— Ъ-ъ, поли-какво?

— Политически науки. За всичко, което се случва по света.

— О, разбирам — каза мисис Чейсън, въвеждайки я в библиотеката. — Виж. Ето това там е Харолд. Погледни през прозореца. — Тя махна на Харолд, докато той пресичаше поляната.

Кенди също му махна. Харолд ги видя и махна в отговор. После се скри зад бараката на градинаря.

— Много е сладък — каза Кенди.

— Да, така е — каза любезно мисис Чейсън. — Заповядай, седни.

Кенди се настани с лице към мисис Чейсън, която седна с гръб към френските прозорци.

— Харолд интересува ли се от онова, което се случва по света? — попита Кенди. — Имам предвид, че да следваш такова нещо е супер. И после аз, разбира се, винаги мога да прибягна до Домашната. Тоест, Икономиката на домакинството.

— Да — каза мисис Чейсън малко неопределено. — Добър избор.

— Ами, това е моят живот.

— Кажете ми, Кенди, редовна клиентка ли си на този компютърен клуб?

— За бога, не! — отговори тя и нервно се изкикоти. Поглеждайки бегло през прозореца, тя видя Харолд да идва иззад бараката на градинаря с голяма туба с надпис „Керосин“.

— Аз нямам проблеми със запознанствата — продължи тя. — Разбирате ли, с другите момичета от нашия университетски клуб, значи, всъщност решихме, че някой трябва да пробва. Теглихме сламки и аз загубих! — Тя отново се изкикоти и бързо добави — Но с нетърпение очаквам да се запозная с Харолд.

Мисис Чейсън се усмихна. Зад нея на поляната Харолд се поливаше от глава до пети със съдържанието на тубата. Кенди го гледаше леко смутена.

— Мисля, че би следвало да спомена, Кенди — каза мисис Чейсън, — че Харолд си има и своите малки чудатости.

— О, да! — каза Кенди, схванала най-после. — Няма лошо. Имам брат, който също е истинска откачалка.

И тя се изкикоти, за да покаже на свой ред умението си да губи.

— Знаете ли, никога няма да забравя историята с нашия стар телевизор, в който нямаше части. И Томи взе, че си пъкна главата в него, и започна да съобщава новините пред цялото семейство. Всички изпопадахме. Вижте го малкия Томи как се прави на Уолтър Кронкайт.

Тя надникна през прозореца и зяпна. Бе разпознала Харолд в кълбото от пламъци на двора.

— Да — каза мисис Чейсън, — сигурна съм, че трябва да е било много забавно.

Кенди скочи и посочи към прозореца.

— Хар... Хар... Харолд! — изпищя тя.

Мисис Чейсън я погледна с лека загриженост.

— Да, скъпа — каза тя. — Какво има, ето го и Харолд.

Харолд влезе и поздрави с кимване.

Очите на Кенди изхвъркнаха. Цялото ѝ тяло се отпусна.

— Харолд, скъпи. Искам да ти представя Кенди Гълф.

Харолд протегна ръка.

Внезапно Кенди избухна в конвулсивни ридания. Тя закри лицето си с ръце и продължи да плаче, докато мисис Чейсън ѝ повика такси.

— Не разбирам — каза мисис Чейсън, докато наблюдаваха отдалечаващото се такси. — Ставаше дума за някаква история за Уолтър Кронкайт.

* * *

На другата сутрин Харолд почука на вратата на Мод. Резето липсваше и вратата зееше отворена.

— Има ли някой в къщи? — извика той, докато влизаше във всекидневната.

Отговор не последва.

— Мод?

Тишина.

Той огледа стаята и проучи някои от нещата, които се набиваха на очи.

Над камината като стар трофей висеше сгънат един бежов чадър. Кокалената му дръжка имаше формата на глава на гъска, но едно от

инкрустираните очи липсваше, което създаваше впечатлението, че гъската намига.

Той се приближи до паравана в японски стил. Зад него се намираше ниша за хранене, издържана в същия този японски стил — издигната платформа, постлана със сламена рогозка-татами.

На входа на спалнята висяха нанизы от жълъди и дребни раковини. Той отмести импровизираната завеса и хвърли бърз поглед на намиращото се вътре богато украсено с дърворезба и покрито с балдахин легло. Прилича на декор от „Лоенгрин“, каза си той с усмивка и отиде до прозореца.

До стената стоеше стара „Виктрола“ с купчина грамофонни плочи. До нея имаше един стар телевизор без кинескоп. Скринът се използваше като рафт за микроскопа, а горният му панел служеше за поставка на един телескоп, който се подаваше през отворения прозорец.

До леглото в средата на стаята върху една маса стоеше някаква странна машина с правоъгълна форма. Харолд я погледна внимателно, но не успя да разгадае предназначението ѝ. Лампичките, превключвателите и групата от ярко оцветени метални цилиндри го озадачиха, не можа да разбере и думата „одорифики“^[1], изписана с ярки цветове на едната ѝ страна.

Той отиде до пианото и проучи странния асортимент от сребърни рамки върху него. Те предлагаха нова загадка. Всички рамки бяха празни. В тях нямаше нито картини, нито снимки.

Харолд сви рамене и постоя за миг пред голямата дървена скулптура. Японският лак блестеше на утринната светлина, като правеше линиите на дървото да изглеждат като течност, която ту прониква в извивките и дупките, ту ги заобикаля. Той инстинктивно посегна с намерението да погали гладката повърхност, но не довърши движението си, долавяйки в него нещо нередно. Обърна се и се запъти към кухнята.

През прозореца видя мадам Аруе да работи в градината си и излезе да говори с нея.

— Извинете — каза той. — Да сте виждали Мод?

Тя спря да копае и го погледна изпод широката периферия на сламената си шапка. Върху набръчканото ѝ лице се четеше уморено примирение, но тъмните ѝ воднисти очи питаха проникателно.

— Мод — каза Харолд. — Знаете ли къде е тя?

— Мод? — промърмори мадам Аруе със силен френски акцент. Тя не разбра.

— Да — каза Харолд. — Мод.

— А! Мод! — тя посочи една голяма, приличаща на хамбар постройка нагоре по хълма.

— Благодаря — каза Харолд и тръгна натам. — Благодаря. Мерси.

Мадам Аруе поклати глава и се загледа след него. Странна тъга покри лицето ѝ. Тя се върна към прекопаването на репите си.

Харолд стигна до постройката и почука на вратата. Тя обаче се оказа твърде дебела, за да го чуят, затова направо я отвори и влезе. Първото нещо, което видя, беше един грамаден леден блок в средата на помещението и един дребен белокоп мъж, застанал до него върху платформа, който дълбаеше енергично. Навсякъде се виждаха типичните за ателието на един скулптор атрибути — висящи драперии, стари мебели и гипсови отливки. Но онова, което поразя Харолд, беше изобилието от инструменти, не само чукове и длета, но и лебедки, гаечни ключове и електрически триони.

— Ще ме извините ли — каза той и след малко прецени, че старецът се опитва да оформи от леда женска фигура и току поглежда изучаващо своя жив модел, който позираше като Венера. Харолд можеше да види очертанията ѝ в леда. Тя беше гола. Той припряно се обърна да си върви.

— Какво желаете? — попита скулпторът, като спря работата си.

— Всичко е наред. Просто търсех Мод.

Голият модел подаде глава иззад леда.

— Харолд? — каза щастливо тя.

— Мод???!

* * *

Вече в кухнята, Мод напълни чайника и го сложи на печката. Харолд седеше във всекидневната и размишляваше.

— Чаят пристига — каза Мод. — Ще бъде готов след минутка. Между другото, Харолд, как е твоята катафалка?

— О, добре е.

— Изглеждаше маневрена. — Мод донесе нужното за чая и започна да слага масата.

— Извини ме за чинийките. Не си подхождат — каза тя.

Харолд се облегна на леглото. — Често ли позираш на Главк? — попита безгрижно той.

— Не, за бога! — каза Мод. — Нямам време за това. Но наистина ми харесва да поддържам формата си, а бедният Главк понякога има нужда от опресняване на паметта, що се отнася до контурите на женското тяло.

Тя приключи с масата и го погледна недвусмислено.

— Не одобряваш ли? — попита тя.

— Аз? Не! — каза Харолд и кръстоса крака. — Не, разбира се.

Мод се усмихна.

— Така ли? Мислиш, че е нередно?

Харолд вдигна очи към нея. Тя искаше истината. Той помисли, без да стигне до заключение. Нередно ли беше, запита се той.

— Не — каза просто той и се усмихна.

Мод се усмихна в отговор.

— Толкова се радвам да го чуя, Харолд, защото искам да ти покажа картините си. Ела тук. Тази се казва „Похищаването на римлянките“. Какво мислиш?

Харолд погледна голямото платно. Далечно напомнящо Рубенс и пълно с огън и движение, то изобразяваше група розови дебеланки, които се бореха със своите дрехи и с похитителите си, както и чифт изправени на задните си крака коне.

— Харесва ми — каза той.

— И, разбира се, това долу е едно доста нагледно изображение на Леда и Лебеда.

Харолд погледна в ъгъла на картината.

— Но това е...

— Да — каза свенливо Мод. — Замислих го като автопортрет. А това тук е любимата ми картина. Нарича се „Дъга с яйце под нея и слон“. Какво ще кажат очите ти?

— Много е колоритна. Много е... запълнена.

— Благодаря ти. Тя беше последната. След това се влюбих безумно ето в тези — моите „одорифики“.

Тя отиде до приличащата на кутия машина и прикрепил малък маркуч с нещо като кислородна маска в единия му край.

— Чувал ли си някога за подобни машини, Харолд? Разбира се, тази я построих аз. Мой познат, млад сиукс от една комуна, ми даде основния проект. Ето, дръж това.

Харолд държеше маската, докато Мод се разправяше с дисковете и помпата.

— Забелязал ли си, че изкуството пренебрегва носа? — каза тя. — Вярно е. И аз си казах, нека обърнем внимание и на добрата стара schnauze^[2]. Нека обонянieto пирува. Първо започнах с най-лесното — ростбиф, стари книги, окосена трева — после продължих с тези. Тя взе някои от металните цилиндри и прочете на глас надписите върху тях: „Вечер в дома на семейство Максим“, „Мексикански стопански двор“. Ето едно, което ще ти хареса, „Снеговалеж на Четиридесет и втора улица“.

Тя взе цилиндъра и го завинти в кутията. След това помогна на Харолд да нагласи маската на носа си.

— Готов ли си? — каза тя и завъртя превключвателя. Лампичките светнаха и буталата започнаха да изпомпват. — Добре. Какво подушваш?

Харолд затвори очи и бавно пое дъх.

— Метрото — каза изненадано той.

Мод се ухили.

— Продължавай.

— Парфюм... цигари... одеколон... — Той ставаше все по-развълнуван. — Килим... кестени, които се пекат... Сняг!

— О, да. — Мод се разсмя и изключи машината. — Можеш да съчетаеш колкото си искаш от тях.

— Наистина е страхотно — каза Харолд. Той сложи маската на масата.

— Питам се дали не мога да си направя такава. Доста ме бива с машините.

— Разбира се, че можеш. Ще ти я дам, за да видиш как работи. Много е просто. Вероятно би могъл да я усъвършенстваш. Мислех да продължа и по-нататък — като премина към абстрактното и свободните миризми, но после реших да се насоча към тактилните

възприятия. — Тя посочи дървената скулптура. — Това е моят шедьовър.

— Да. Изглежда върхът.

— Не — каза Мод. — Трябва да я докоснеш. — Тя демонстрира. — Трябва да прокараш ръце по нея... иди по-близо, представи си, че под пръстите си имаш човешка кожа. Хайде, опитай.

Харолд с въодушевление докосна дървото и плъзна ръка по една чувствена извивка.

— Точно така. Какво е усещането?

Чайникът изсвири от кухнята.

— О, извини ме — каза Мод. — Ще донеса чая. Продължавай, Харолд. Милвай, докосвай с длан, гали, изследвай.

Харолд наблюдаваше как тя изчезва зад кухненската врата. Той пак се обърна към скулптурата и решително сложи двете си ръце на гладките ѝ повърхности. Пристъпи по-близо и докато движеше ръцете си, откри, че се наслаждава на създаващото асоциации с човешка кожа полирано дърво. Ръцете му станаха по-смели. Те бързо и леко обиколиха една голяма дупка и за миг той почувства странния импулс да промуши главата си в нея. Овладея импулса, но импулсът отказваше да си отиде. Той погледна през рамо към кухнята. Мод си тананикаше зад вратата. Ръцете му продължаваха да се движат по контурите на отвора и внезапно той провря глава в него, бързо я измъкна и се отдръпна на две крачки от скулптурата. Озърна се. Мод още си тананикаше в кухнята. Никой не го бе видял. Той се отпусна, плесна с ръце и се усмихна.

Мод донесе чая.

— Чаят — каза тя. — Чай от овесена слама и пай с джинджифил. Седни, Харолд.

— Това несъмнено е ново преживяване за мен — каза той, кавалерствайки зад стола на Мод, преди самият той да седне.

— О, благодаря ти, Харолд. Опитвай всеки ден нещо ново, това е моят девиз. В крайна сметка животът ни е даден, за да го откриваме. Той не е вечен.

— Ти изглеждаш така, сякаш си.

— Кой, аз? Ха! Казах ли ти, че в събота ставам на осемдесет?

— Не изглеждаш на толкова.

— Това е в резултат на добрата храна, подходящата гимнастика и правилното дишане. Посрещни зората с „Диханието на огъня“.

Тя се облегна на стола си и демонстрира „Диханието на огъня“, последвано от „Духалото“. Те я оставиха леко задъхана.

— Разбира се — каза тя със смях, като си поемаше дъх, — няма съмнение, че тялото сдава багажа. Аз съм в късната си есен. Ще трябва да изоставя всичко след събота.

Тя приключи с наливането на чая и остави чайника.

— Това е стар чайник — отбеляза Харолд.

— Чисто сребро — каза замислено Мод. — Беше на скъпата ми свекърва, част от сервиз от петдесет парчета. Изпратиха го на мен, едно от малкото неща, които оцеляха. — Гласът ѝ постепенно заглъхна и тя разсеяно отпи от чая си.

Харолд я наблюдаваше лукаво. Внезапно тя се бе отдалечила.

— Паят с джинджифил е превъзходен — каза той, нарушавайки тишината.

Мод вдигна очи.

— Какво? О, благодаря, Харолд. Радвам се, че ти харесва. Рецептата е моя. Ако желаеш, мога да ти я дам.

— О, аз не готвя.

— А защо не?

— Защото аз... добре де, мъжете не... искам да кажа... — Той спря. — Не знам защо — каза той.

— О, забавно е. Опитай с кекс. Това е като да правиш колаж от снимки от старо списание. Имаш съставките, хвърляш ги на едно място — престо! Създал си нещо ново, нещо различно. Изведнъж ставаш някой. Направил си кекс.

— И започваш да го ядеш — каза Харолд.

— Естествено — каза Мод. — Започваш да го ядеш. И дори го делиш с някой друг. Изцяло съм за това всеки да пече кексове. Но стига за мен. Разкажи ми за себе си. С какво се занимаваш, Харолд, когато не посещаващ погребения?

— О, с много неща — каза Харолд, като се усмихваше.

— Какви, например?

— Добре, ще ти покажа.

* * *

Харолд и Мод седяха върху капака на катафалката на Харолд и наблюдаваха как някаква строителна компания събаря стара сграда от другата страна на улицата. Огромен кран въртеше тежка оловна топка, която с трясък минаваше през тухлите и хоросана, а един гигантски булдозер загребваше отломките и ги стоварваше в каросерията на един камион.

— Очарователно — каза Мод, надвиквайки грохота. — Очарователно — и тя продължи да зяпа в захлас.

— Мерси — каза Харолд. — Знам и още едно място.

Разположени на един хълм близо до автоморгата, те гледаха как чудовищният нокът поема кола след кола, за да ги пусне в трошачката, където, след шумно бухане и блъскане, те биваха извлечени във вид на усукани малки денкове старо желязо.

— Определено има нещо привлекателно — каза в заключение Мод. — Няма спор. Всичко това е много вълнуващо. — Тя отхапа от един суров морков.

— Но аз те питам, Харолд — каза тя, дъвчейки тържествено. — Достатъчно ли е това?

— Какво искаш да кажеш?

Мод се усмихна.

— Ела. Ще ти покажа.

Те пристигнаха край голямо зеленчуково поле близо до морето и коленичиха между редовете от ранни зелки.

— Обичам да наблюдавам как нещо расте — каза Мод. — Хвърли едно око на тези малки разбойници, Харолд. Последния път, когато идвах, техните зелени главици едва-едва надничаха от почвата. Погледни ги сега. Виж новите листа вътре.

— Да, виждам — каза нетърпеливо Харолд. — Те са накъдрени и крехки — като бебешка ръчичка.

— Няма да е зле да отидем да видим и бебетата.

— Какво?

— Да посетим родилно отделение. Някога ходил ли си там?

— Не, не помня да съм.

— О, много са забавни. Сигурно ще можем да идем днес следобед.

— Може.

— Добре. Ще караме през долината и ще спрем до фермата за цветя. Разглеждал ли си ферма за цветя?

— Не.

— О, това е наслада. Цветята са толкова дружелюбни.

— Така ли?

— О, да — каза Мод, — толкова са откликващи.

По-късно, докато се разхождаха из фермата за цветя, тя доразви мисълта си.

— Те растат и цъфтят, и увяхват, и умират, и се превръщат в нещо друго. Виж тези слънчогледи! Не са ли прекрасни? Мисля, че най ми се иска да се превърна в слънчоглед.

— И защо? — попита Харолд.

— Защото са обикновени. — Тя се усмихна срамежливо. — И защото са високи.

— Това пък защо, толкова ли е важно?

— Ами, като малка знаех, че винаги ще си остана ниска. Беше разочароващо, но не можех да направя нищо по въпроса, освен да реша, че това няма да ме спре. И не е успяло. Но все пак си мисля, че сигурно е забавно да си висок. — Тя се засмя. — А ти, Харолд? Какво цвете би искал да бъдеш?

Харолд се почеса по носа.

— Не знам — каза той. — Аз съм съвсем обикновен. — Той посочи едно поле с маргаритки, което се простираше чак до хълмовете. — Може би едно от тези.

— Защо говориш така? — попита малко смутено Мод.

— Предполагам, че — отговори той тихо — защото всички те са еднакви.

— О, но те не са! Виж тук. — Тя го поведе към една група маргаритки. — Виждаш ли? Някои са по-мънички, други по-шишкови, някои растат наляво, други надясно, на някои дори им липсват листенца — има всякакви видове видими различия, а даже не сме се и докоснали до биохимията. Разбираш ли, Харолд, те са като японците. Първо мислиш, че всички японци изглеждат еднакво, но след като ги опознаеш, виждаш, че в тайфата няма повторения. Като тази

маргаритка. Всеки човек е различен, не е съществувал никога преди това и няма да съществува отново. — Тя откъсна маргаритката. — Един индивид.

Усмихна се и двамата се изправиха.

— И така да е — каза унило Харолд, — да приемем, че сме индивиди. Но се налага — добави той, като стрелна с очи полето — да растем заедно.

Мод погледна Харолд.

— Съвсем вярно — промърмори тя. — Все пак, аз вярвам, че по-голямата част от болката на света идва от хора, които знаят, че са ето това — тя кимна към маргаритката в ръката си — и въпреки всичко позволяват да бъдат третирани като част от еднаквостта.

Тя примигна, за да спре сълзите, появили се в очите ѝ и обхвана с поглед хилядите и хилядите маргаритки, които нежно се поклащаха под следобедното слънце.

[1] „Одорифики“ — дума, измислена от Мод (от англ. Odour — миризма, аромат). — Б.пр. ↑

[2] Schnauze (нем.) — мутра. — Б.пр. ↑

* * *

Един червен автомобил с гюрук подскочи върху мръсния тротоар и направи бърз завой. Двама изплашени велосипедисти се отдръпнаха, когато колата профуча край тях и продължи по пътя на зигзаг.

— Ха! — каза Мод, овладявайки кормилото. — Мощна работа!

— Не можеш ли да караш по-бавно? — примоли се Харолд. — Ние за никъде не бързаме.

— Прав си! — каза Мод и незабавно отпусна газта. — Наистина се увличам. Не одобрявам бързането и ти благодаря, че ми го напомни. — Тя му се усмихна. — В Китай имат една пословица: „За да видиш себе си, вземи очите на някой приятел“. — Задължена съм ти, Харолд.

Харолд отвърна също с усмивка.

— Всичко е наред — каза той и погледна през прозореца.

Влизайки в града, Мод се тръшна върху спирачките при вида на един знак „стоп“. Гумите изпищяха. Те отново изпищяха, когато тя полетя.

— За бога, Мод. — Харолд въздъхна. — Начинът, по който управляваш колите. Радвам се, че не взехме моята. Никога не бих се отнасял така с моята кола.

— О, та това е само една машина, Харолд. Тя не е жива като коня или камилата. Може и да живеем в епохата на машините, но аз просто не съм в състояние да ги третирам като равни. Разбира се — добави тя, като включваше радиото, — този век наистина има и своите предимства.

Някаква рок група засвири гръмко. Мод с потупване по волана подхвана ритъма.

— Каква музика харесваш, Харолд?

— Ами...

Внезапно Харолд полетя към вратата, когато Мод направи един бърз завой на сто и осемдесет градуса, пресече улицата, качи се на тротоара и отнесе една пощенска кутия, преди най-последно да спре.

— Видя ли това? — попита тя.

— Кое? — каза един дезориентиран Харолд. — Какво стана?

- Виж.
- Къде?
- Ей там, на поляната пред съда.
- Какво има там?
- Онова малко дръвче. То е в беда. Хайде.

Тя слезе от колата, последвана от един объркан Харолд, и чевръсто приближи до дървото.

— Погледни го, Харолд. То се задушава. От смога е. Хората могат да живеят с него, но той причинява астма на дърветата. Виждаш ли, листата покафеняват. Горкото. Харолд, трябва да направим нещо за този живот.

- Но какво?
- Ще го пресадим в гората.
- Но ти не можеш просто така да го откопаеш.
- Защо не?
- Но това е обществена собственост.
- Именно. Хайде.

— Чакай. Не смяташ ли, че може би ще ни трябват някои инструменти? И чувал или нещо подобно?

— Да, имаш право. Ще наминем при Главк. Хайде.

Тя се запъти обратно към колата, но Харолд сграбчи ръката ѝ.

— Гледай! — каза той.

От сградата на съда бяха излезли двама полицаи, които спряха при вида на колата. Те вече я обикаляха и си водеха бележки.

— Полицията — каза Мод безгрижно. — Да вървим. Те са мои стари приятели.

Тя тръгна към тях, докато Харолд се влачеше отзад, изпълнен с мрачни предчувствия.

— Добър ден, полицай. Проблем ли има?

— Да, госпожо — каза полицаят, накланяйки фуражката си. Някой тук има проблем с паркирането.

— Признавам, завоят беше труден.

— Ъ-ъ, да, госпожо — каза той не съвсем уверено.

— Кажете ми — рече Мод, като посочи превозното средство отпред, — тази кола правилно ли е паркирана?

— О, да. Тя е наред.

— Добре, благодаря.

Тя тръгна да върви и се обърна.

— Ъ-ъ, полицај. Можете да изключите радиото. Така няма да изтощим акумулатора. — Тя му се усмихна и се отдалечи.

Полицаят изключи радиото. Той гледаше как дребната стара дама вади връзка ключове от джоба на палтото си и отваря вратата на колата. Тя скочи вътре и отвори другата врата пред видимо доста изнервения младеж.

— Приятно старо момиче — каза вторият полицај, след като приключи с описанието на щетите, нанесени на пощенската кутия. — Напомня ми за моята ба...

Писък на гуми и рев на двигател отрязаха края на изречението.

Те вдигнаха поглед, за да видят как Мод се отделя от тротоара, навестява друг тротоар и завива зад ъгъла.

— Няма нищо — каза след малко вторият полицај. — Баба ми така и не се научи да сменя скоростите.

* * *

Те пристигнаха в ателието на Главк след мръкнало. Една газена лампа хвърляше единствената светлина в помещението, но затова пък големият отоплителен уред работеше с пълния си капацитет. Леденият блок в центъра на стаята се бе смалил до скромните пет фута и бързо се топеше от горещината. На платформата в ъгъла Главк, увит в одеяла и кожи, шумно хъркаше, навлечен като ескимос, с кожух тип парка, който се допълваше с ловджийска шапка от Нова Англия, чиито краища бяха дръпнати върху ушите му. В съня си той изглеждаше много по-дребен и по-крехък. Още държеше в ръцете си с ръкавици един дървен чук и една кирка за лед.

— Мили боже — каза Мод. — Идваме твърде късно.

— Добре ли е той? — попита Харолд.

— Заспал е, както обикновено. — Тя взе инструментите от ръцете му и започна да сваля обувките му. — Няма значение. Ще се върнем сутринта.

Харолд бавно се разходи до ледения блок.

— Над какво работи? — попита той.

— Скулптура от лед. Това е Венера — богинята на любовта. Да я завърши е неговата неосъществена мечта.

— Грубовато е — каза Харолд, като се опитваше да съзре фигурата.

— Досега никога не е завършвал нещо. Огледай се. Той има всички видове инструменти, познати на човечеството, но горкото сладурче не може да не заспи. — Тя приключи с опита си да го убие добре в едно одеяло и отиде при Харолд.

— Гледай — каза Харолд. — Ледът се топи.

— Знам — каза Мод. Те понаблюдаваха известно време. — Това е един от недостатъците на посредника.

* * *

Харолд седна пред огъня във всекидневната на Мод и се загледа в пламъците, които танцуваха около цепеницата.

— Малък ликьор след вечеря? — попита Мод с една гарафа от бюфета в ръце.

— Виж, аз наистина не пия.

— О, не се бой. Натурален е.

Тя му наля питие и му подаде чашата. Сипа и на себе си, след което седна в едно кресло срещу него.

— Да вдигнем тост, Харолд — каза тя. — За теб. Както казват ирландците, „Да бъде права пътеката, върху която са стъпили краката ти“.

— Благодаря — каза Харолд и сръбна от пиетието си. — Много е хубаво.

— Радвам се, че ти харесва.

Той ѝ се усмихна.

Тя му се усмихна в отговор.

Той се настани удобно на стола си и посочи мястото над камината.

— Какво е това отгоре?

— Моят чадър?

— Да.

— О, той е просто една стара реликва. Намерих го, когато си стягах багажа преди да дойда в Америка. Той беше моята защита, когато бях сред стачкуващите, на митинг или политическо събрание — когато полицаите ме влачеха насила или когато ме нападаха онези главорези от опозицията. — Тя се засмя. — Много отдавна.

— За какво се бореше? — попита Харолд.

— О, за Велики Каузи. Свобода. Права. Справедливост. Крале умираха и падаха кралства. Не съжалявам за кралствата — не виждам никакъв смисъл в границите и нациите, и патриотизма — но кралете наистина ми липсват. Във Виена, когато бях малка, ме заведоха в двореца на едно градинско парти. Още виждам слънчевите отблясъци върху фонтаните, слънчобраните и ослепителните униформи на младите офицери. Тогава си мислех, че ще се омъжа за войник. — Тя се подсмихна. — Боже господи. Как щеше да ме нахока Фредерик за това. Той разбира се, беше толкова сериозен, толкова висок и толкова благовъзпитан. Университетски професор, беше избран в правителството и през цялото време смяташе, че достойнството е в това как носиш шапката си. Така се запознахме. Съборих шапката му. Със снежна топка във Волксгартен. — Тя се усмихна на спомена. — Но всичко това беше... — тя се взря в огъня — преди.

Докато Харолд я гледаше, тя неочаквано започна да му се струва много малка и уязвима. Даде си сметка, че губи дар-слово и че се чувства несигурен.

— Значи вече не използваш чадъра? — каза той, нарушавайки тишината.

Тя го погледна.

— Не — каза тихо. — Вече не.

— Край на бунтовете?

— В никакъв случай! — искреше отново Мод. — Има ги. Всеки ден. Но вече не се нуждая от защита. Аз прегръщам! Още се боря за Великите Каузи, но сега го правя по мой си малък, индивидуален начин. — Тя се усмихна. — Какво ще кажеш за една песен, Харолд?

— Но аз не...

— О, хайде — каза Мод на път към пианото. — Не ми разправяй, че не пееш. Всеки може да пее.

Тя седна и запя една проста песничка, която започваше така:

*Чуруликането на червеношийката е песента на
утринта,
Славият корнет надува късно вечерта,
На пауна трелите са трепет мъртъв пред света.
Чуй, обаче, куку-куку-кукувицата —
ЦЯЛ ДЕН НЕ СПИРА ТЯ!*

Когато тя свърши, Харолд се смееше и пляскаше с ръце.

— Как се казва песента? — попита той.

— Без заглавие е. Аз я написах.

— Харесва ми.

— Добре! Хайде да я изсвирим заедно.

— Но аз не мога да свиря на никакъв инструмент.

Мод седна с изправен гръб.

— Той не свирел! Боже мой, кой се е занимавал с твоето образование? Всеки би трябвало да умее да възпроизведе някаква музика. Тя е универсалният език на човечеството. Тя е ритъм, хармония, космическият танц. Ела с мен.

Тя отиде в спалнята и отвори един голям шкаф, пълен с всякакви видове музикални инструменти — корнети, струнни, барабани, дайрета. Порови малко и издърпа едно банджо.

— Ето го къде било — каза тя. — Това търсех. Хвани го сега ето така и сложи пръстите си ето тук.

Тя му показа как да изсвири няколко акорда, след което двамата се върнаха във всекидневната.

— Сега запомни — каза Мод, докато седнаше зад пианото. — Недей просто да дрънкаш на него. Бъди импулсивен. Свири с въображение. Нека музиката се лее свободно от теб, все едно че говориш. О'кей?

— Дадено.

— О'кей. Отначало. Да импровизираме!

Тя започна песента с туш, като пееше текста, докато Харолд старателно се опитваше да я следва, дрънкайки на банджото. Той успя да хване такта и те завършиха заедно.

*А куку-куку-кукувицата
На себе си остава вярна, ю-хууу! —
Със песничката скромна „куку-куку“
ЦЯЛ ДЕН НЕ СПИРА ТЯ!*

Той я погледна, сияейки от щастие.
— Добре ли беше? — попита той.
Мод подсвирна.
— Великолепно — каза тя.

* * *

След закуска Харолд седна край басейна и започна да се упражнява на своето банджо. Той изсвири песента на Мод отново и отново, но нито веднъж не остана доволен. Неопитните му сковани пръсти продължаваха да пропускат акорди и мелодията беше на практика неразпознаваема.

— Харолд — извика майка му от терасата. — Харолд!
Той скри банджото зад един храст.

— Ето къде си бил — каза мисис Чейсън, която идваше през градината с розите. — Имам една разкошна изненада за теб. Един малък подарък, който знам, че ще ти допадне. Ела с мен.

Харолд последва майка си към гаражите.

— Ето го — каза мисис Чейсън с драматичен жест. — Не е ли сладък?

Тя посочи един чисто нов зелен ягуар ХКЕ.

— За теб е, скъпи. Казах да откарат онова твоето черно чудовище и да оставят на негово място това малко бижу. Новата ти кола е далеч по-приятна, не мислиш ли? И далеч по-подходяща за теб.

Харолд понечи да каже нещо.

— О, щях да забравя — прекъсна го майка му. — Говорих по телефона с второто момиче от онази агенция за запознанства — една много симпатична и скромна млада дама; във всеки случай не така истерична като първата. Тя ще бъде тук утре следобед и съм намислила да хапнем сандвичи и да прием кафе в библиотеката. Моля те, чуй ме,

Харолд. Нека покажем най-добрите си маниери и тя да се почувства наистина като у дома си. Чао, скъпи. Отивам при фризьорката. — Тя хвърли прощален поглед на ХКЕ-то. — Страхотен дребосък, нали? На мен много ми харесва.

Харолд постоя за момент, загледан в новата си кола. Той взе решение и влезе в гаража. Свали сакото си и подкара към ягуара една голяма ацетиленова горелка. Оглеждайки преценяващо колата, той направи няколко груби изчисления. След това запали горелката и постави голямата заваръчна маска на главата си.

* * *

Мод влезе в ателието на Главк.

— Добро утро — каза тя.

Главк, чевръст и облечен в дрехи, подходящи за есента, радостно дълбаеше нов, висок девет фута леден блок.

— Заповядай! Заповядай! — извика той, без да се оглежда. Направи една широка драскотина през леда с метална лъжица и се отдръпна да разгледа резултата.

— Виждал ли си Харолд? — попита Мод.

— Един момент — каза Главк и направи друга драскотина върху леда. Отстъпи крачка назад. Този път беше удовлетворен и скочи от своя пиедестал.

— О, мадам М! Приветствам Ви — извика той и целуна ръката ѝ.

— Съжалявам, че закъснях — каза Харолд, който влетя през вратата. Главк вдигна поглед. — Преводът е доста свободен, но при все това — коректен. Приветствам и теб, мой дългучести млади приятелю.

— Добро утро — каза Харолд. — Здравсти, Мод.

— Здравей, Харолд. Готов ли си за днешната операция „Пресаждане“?

— Аз съм готов, ако и ти си готова.

— А-ха! — каза Главк, като стовари длан на гърба му. — Духът на Агамемнон и смелостта на Ахил! Ела тук, момчето ми. Кажи ми сега — попита той, като посочи леда. — Какво виждаш?

Харолд погледна.

— Една буца лед — каза той.

— Именно! Попитай ме сега какво виждам аз.

— Какво виждате?

— Виждам вечната богиня на красотата и любовта. Виждам Афродита, съвършената жена, изпълнена с топлина и огън — вледенена. — С вик: И аз съм този, който ще те освободи! — той грабна една малка пневматична бургия.

Атакувайки леда, той направи една рязка и отстъпи назад, за да я оцени. Избърса челото си.

— Всяка сутрин ми доставят по един нов леден блок. Всяка вечер очите ми се изморяват, ръцете ми натежават и аз поемам по реката Лета на съня — докато моята богиня, наполовина родена, се топи капка по капка — незървана и невъзпята.

Той замлъкна, завладян от чувства.

— Може ли да вземем една лопата? — попита любезно Мод.

— Чакайте! — извика Главк. — Оставете ме да помисля. Днес трябва ли ми лопата? Не! Трябва ми горелка. — С думите: Вземете която искате лопата. И пак заповядайте — той грабна една горелка.

— Благодаря ти, Главк — каза Мод с лопата в ръце. — Ще се видим по-късно. Хайде, Харолд.

— Довиждане, Главк — каза Харолд и двамата излязоха.

— Довиждане — викна разсеяно Главк. — Довиждане, приятели.

Той запали горелката и пристъпи към леда.

— „Където и да отидеше той, богинята пътя му осветяваше“ — цитира той и добави с почтителен шепот — Омир.

* * *

Мод караше пикапа по магистралата с постоянна скорост. Тя хвърли поглед на Харолд.

Харолд се усмихна.

— Дотук добре — каза той и погледна през задния прозорец към малкото дръвче, което стърчеше от каросерията.

— Как е пациентът? — попита Мод.

— Дървото е добре — каза Харолд, — но ченгето ми изглежда бясно.

— Какво ченге?

— Онова, което кара след нас — отвърна мрачно Харолд.

Полицаят изравни мотора си с пикапа на Мод и ѝ даде знак да отбие встрани. Той паркира превозното си средство и застана до прозореца на Мод.

— Госпожо — каза хладно той, — движехте се със седемдесет мили в час в зона, където ограничението е четиридесет и пет. Може ли да видя разрешителното Ви, моля?

— Разбира се — каза Мод. — То е върху амортизьора.

— Не — каза търпеливо полицаят, — трябва ми Вашата шофьорска книжка.

— Имате предвид онези малки късчета хартия със снимката ми върху тях?

— Да.

— О, нямам такива.

— Бихте ли повторили?

— Нямам такива. Не вярвам на хартийки.

Ченгето погледна към обувките си, а след това надолу по пътя. Намести слънчевите си очила.

— Откога шофирате? — попита той.

— От около четиридесет и пет минути, какво ще кажеш, Харолд? Надявахме се да тръгнем по-рано, но, знаете ли, не е никак лесно да се намери товарен автомобил.

— Мога ли да видя регистрационния Ви номер?

— Струва ми се, че нямаме такъв, освен ако не е в жабката. Би ли погледнал, Харолд?

— Този автомобил Ваш ли е?

— Не, не. Аз само го взех.

— Взели сте го?

— Да. Разбирате ли, аз трябва да посадя дървото си.

— Вашето дърво?

— Е, да кажем, че всъщност не е мое. Изкопах го на поляната пред съда. Смятаме да го пресадим. За да може да диша, нали разбирате. И е в реда на нещата да искаме да го заровим в почвата възможно най-скоро.

Ченгето намести ремъка на пистолета си и се почеса по носа. Отново заби поглед в обувките си.

— Госпожо — каза бавно той, — давайте без заобикалки.

— Добре, тогава — каза Мод, докато палеше двигателя. — Така и ще направим — няма да Ви губим повече времето. — Тя включи на първа скорост. — Беше ми приятно да си побъбрим — извика тя и изчезна в далечината.

Ченгето се завъртя около оста си, когато автомобилът профуча покрай него. Погледа безмълвно известно време. След което се затича към мотоциклета си, метна се върху него и започна преследването.

— Мисля, че той ни гони — каза Харолд и неспокойно поклати глава.

— Наистина ли? — каза весело Мод. — Това неговата сирена ли е? Боже, боже. Спор няма, те толкова обичат да си играят на разни игри. Е, играта започва.

Мод превключи скоростите и ускори до най-голямата. Криволичейки по магистралата, тя заобикаляше коли и сменяше платна. Ченгето на мотоциклета не изоставаше, а сирената му пищеше като някоя грешна душа от дълбините на ада. Внезапно Мод направи един сложен ляв завой, който запрати пикапа в стържещ полукръг. Тя бясно подкара обратно по магистралата, подминавайки ченгето от другата страна на пътя. Колите се отдръпваха от пътя ѝ, а ченгето направи подобен завой на сто и осемдесет градуса и препусна след нея. Мод веднага направи друг стържещ сто и осемдесет градусов завой и полетя в първоначалната си посока. Изненаданото ченге направи опит да я последва, но трафикът около него беше напълно объркан. Той избягна един идващ насреща му форд, прегази мантинелата и най-накрая с плъзгане и въртене спря в една канавка.

Харолд си позволи да се обърне напред и прочисти гърлото си.

— Спря — докладва той.

Мод се засмя и намали скоростта.

— Има си хас. Добрият стар завой на сто и осемдесет. Никога не са на висотата му.

Известно време тя караше по магистралата, след което отби от пътя в посока към Националния горски парк.

* * *

Те приключиха с посаждането на дръвчето на една приятна горска поляна и Мод потупа земята около ствола му.

— Готово — каза Мод, докато се изправяше. — Мисля, че тук ще бъде много щастливо.

— Мястото си го бива — каза Харолд, облегнат на лопатата. — Почвата е добра.

— Да, така е. Харесвам допира до почва, а ти? И нейния мирис. Това е земята. „Земята е моето тяло. Главата ми е сред звездите“. Тя се разсмя. — Кой е казал това?

— Не знам.

— Мисля, че бях аз — каза Мод и отново се разсмя. — Е, сбогом, малкото ми. Да пораснеш високо, променяй се и падни, за да нахраниш земята. Не е ли чудесно, Харолд? Навсякъде около нас. Живи неща! Ела. Искам да ти покажа нещо.

Тя го поведе по една пътека, докато стигнаха до грамаден бор.

— Какво ще кажеш?

— Високо е.

— Почакай да видиш гледката от върха.

— Не смяташ да се катериш по него, нали?

— Разбира се, че смятам. Правя го всеки път, когато идвам тук. Хайде, Харолд. Това дърво е лесно за катерене.

— Ами ако паднеш?

Мод вече бе пристъпила към изпълнение на решението си.

— Не мисля за това — отговори тя. — Това са безполезни разсъждения и не си струва да ме е грижа за тях.

Тя погледна надолу към Харолд.

— Ще дойдеш ли лично или само ще слушаш за всичко това от втори лица?

Харолд тръсна глава.

— Добре — каза той и се заизкачва.

Те изкатериха около осемдесет фута^[1]. Не беше трудно, но, докато следваше Мод все по-нависоко, той почувства как дървото се люлее от вятъра. Преглътна.

— Стигнахме, Харолд — каза Мод. — Това е нещо като естествен корниз, само за нас двамата.

Тя седна на един клон и направи място на Харолд. Той се качи до нея и се разположи, здраво вкопчен в стъблото.

— Не е ли освежаващо? — каза Мод, обхващайки с поглед гората, която се простираше на мили околоръст, към далечните планини.

— Да. — Харолд преглътна. — Високо е.

— Представи си само! Ето ни тук, в люлката на този гигант, а под нас са милионите хора — и ние сме част от това.

— Спира ти дъха — каза Харолд. — И е ветровито.

— Да. Остава да вдигнем платна и да отплаваме към хоризонта. Няма ли да е забавно? Някога обичах да пътувам по вода. Особено когато не виждахме земя и бяхме напълно сами, заобиколени от ширналото се гладко море. Тогава впрягахме вятъра и препускахме през вълните като галеони, устремени към някое откритие.

— Кога беше това?

— О, през двайсетте, около Южна Франция и край Нормандия. Помня, че гледаха на това с неодобрение. Смятаха го или за фриволно, или за опасно, или за непристойно — някои от онези термини, които изчезващите видове използват, за да държат авантюристите под своя опека. Но въпреки всичко ние ще продължим да ги теглим напред, нали, Харолд? Ще ги привържем за нашия балон.

— Ти би могла — каза Харолд. — Но за себе си не знам.

— Какво искаш да кажеш?

Вятърът утихна. Харолд отпусна хватката си около ствола на дървото.

— Ами — каза той. — Повечето хора не са като теб. Те са заключени в себе си. Те живеят в своите крепости — съвсем сами. Те са като мен.

— Е, всеки живее в своята собствена крепост — каза Мод. — Но това не е причина да не спускаме подвижния мост и да не ходим на посещения.

Харолд се усмихна.

— Но ти си съгласна, че живеем сами. И умираме сами. Всеки в собствената си килия.

Мод хвърли поглед на гората.

— Предполагам, че е така. В известен смисъл. Ето защо трябва да направим килиите си възможно най-приятни — пълни с хубави книги, с топлината на огнищата и със спомени. И все пак, в един друг смисъл, ти винаги можеш да прескочиш стената и да спиш навън под звездите.

— Може би — каза Харолд. — Но за това се иска смелост.

— Защо?

— Е, не те ли е страх?

— От какво? Познатото ми е познато, а непознатото бих искала да опозная. Освен това, аз имам приятели.

— Кои са те?

— Човечеството.

Харолд се усмихна.

— Това са страшно много приятели. Откъде знаеш, че всички те са приятелски настроени?

— Така както си представям нещата, всички ние сме еднакви и цялата работа е да се съберем заедно. Веднъж, когато бях в Ориента, чух една история за двама архитекти, които отивали да се срещнат с Буда. Покрай своите проекти те били свършили парите и се надявали Буда да направи нещо по въпроса. — Добре, ще направя каквото мога — казал Буда и отишъл да види тяхната работа. Първият архитект строил мост и Буда бил много впечатлен. — Много хубав мост — рекъл той и започнал да се моли. Внезапно се появил един голям бял бик, който носел на гърба си достатъчно злато, за да бъде завършена конструкцията. — Вземи го — казал Буда — и изгради още повече мостове. И така, първият архитект си тръгнал много щастлив. Вторият архитект строил стена и когато я видял, Буда бил също толкова впечатлен. — Много хубава стена — казал тържествено той и започнал да се моли. Внезапно свещеният бик се появил, приближил се до втория архитект и седнал върху него.

Харолд се смееше толкова неудържимо, че трябваше да се хване здраво за дървото. — Уфф-ф, Мод! — извика той. — Ти току-що си измисли това.

— И така да е — каза Мод, смеейки се заедно с него. — Това е самата истина. Светът няма нужда от още стени. Онова, което всички ние трябва да направим, е да излезем навън и да построим повече мостове!

* * *

В късния следобед те пътуваха към къщи по същите пътища, по които бяха дошли. Мод караше с обичайната си скорост и в отлично настроение разказваше на Харолд за детските игри и как бе научила Фредерик да играе на топчета, когато двамата се укривали в едно скривалище след Аншлуса^[2]. Нито тя, нито Харолд забелязаха ченгето с мотоциклета, което подаваше квитанция на шофьора, спрял отстрани на пътя.

— Какво стана със съпруга ти? — попита Харолд.

— Плениха го — каза тя — и го разстреляха. При опит за бягство. Поне така ми обясниха по-късно. Предполагам, че никога няма да узная как е било наистина.

— Къде се случи това — във Франция или в Австрия?

Мод не получи възможност да отговори. Ченгето на мотоциклета, със святкащи светлини и вой на сирена, подкара редом с нея и неистово ѝ жестикулираше да спре. Тя спря и той паркира зад нея. Той слезе от мотора и с големи крачки приближи до пикапа.

— Хайде, стига, госпожо. Вън! — каза той.

— Здравсти — каза Мод, която очевидно не го беше разпознала.
— Не сме ли се срещали и преди?

— Никакви такива, госпожо. Вън. — Той отвори вратата.

— О, тогава трябва да е бил Вашият брат.

— Вън!

Мод слезе.

— Но има някаква семейна прилика — настоя тя.

— Ти също, момченце — каза полицаят на Харолд. — Застани ей там.

Харолд заобиколи автомобила и застана до Мод. Ченгето дръпна кобура на пистолета си и извади кочан с призовки.

— Госпожо — каза той. — Затънали сте до гуша. Ще отговаряте за няколко нарушения: превишена скорост, оказване на съпротива при арест, шофиране без разрешително, шофиране на противозаконно отнето превозно средство, притежаване на откраднатото дърво — къде е дървото?

— Засадихме го — каза Мод.

През слънчевите си очила ченгето ѝ хвърли смразяващ поглед. Той надникна в каросерията на автомобила.

— Тази лопата Ваша ли е? — попита той.

— Не — каза Мод.

Ченгето хвърли лопатата.

— Притежаване на открадната лопата — отбеляза той.

— Полицай — каза Мод, — мога да обясня. Разбирате ли...

— Госпожо, Вие сте тази, която не разбира. Оказването на съпротива при арест е сериозно углавно престъпление. Съгласно държавния наказателен кодекс, раздел първи, точка четиридесет и осем, алинея десета...

— О, не бъди толкова официален — прекъсна го Мод. — Когато си официален, ти не си самият себе си. Но това е то, проклятието на държавната работа.

Ченгето се взираше в нея с намерението продължително да брои наум. Той оправя стойката си.

— Госпожо — каза той търпеливо, — вярно ли е, че карате без книжка?

— Проверете — каза Мод също толкова търпеливо.

— И този пикап. Регистриран ли е на Ваше име?

— О! Не е на мое име.

— Тогава на чие име е регистриран?

— Ами, не знам. Ти знаеш ли, Харолд?

Харолд не знаеше.

— Къде са документите? — попита ченгето.

— Предполагам, че са в колата. Ъ-ъ, много ли време ще отнеме това?

— Чакайте тук — каза ченгето и се качи на предната седалка.

— Защото ако Вие не...

— Госпожо! За бога. Млъкнете.

Ченгето бръкна в жабката и започна да преглежда документите. Внезапно той чу рева на загряващ двигател. Погледна нагоре. Мод беше върху мотора и увеличаваше броя на оборотите на двигателя му, като същевременно подканваше Харолд да скочи на седалката зад нея.

— Вземи лопатата! — извика тя.

Харолд се поколеба. Ченгето се измъкваше от предната седалка. Харолд грабна лопатата, качи се на мотора и Мод се изстреля по пътя

сред облак прах.

Ченгето извади пистолета си.

— Спрете! Спрете! Ще стрелям — крещеше той.

И стреля няколко пъти.

Мод започна отбранително маневриране на зигзаг.

— Също като по времето на Съпротивата — извика тя, обръщайки се към Харолд.

Ченгето ги наблюдаваше как се скриват зад хълма. Той се втурна към пикапа и се качи в него с намерението да запали двигателя. Тресна с юмрук по таблото. Мод беше взела ключовете.

* * *

Когато Мод спря пред ателието на Главк и паркира, вече бе започнало да се мръква. Харолд ѝ помогна да слезе от мотора.

— Боже, тези мотори държат ужасно студено — каза тя със смях. — Но не са ли забавни?

— Какво смяташ да правиш с него? — попита Харолд.

— Не знам. Утре отивам на пристанището да се сбогувам с някои приятели. Искаш ли да дойдеш?

— Благодаря, но няма да мога. Имам работа по колата си. Може би вдругиден.

— Прекрасно — каза Мод. — Каня те на пикник.

Те отвориха вратата на ателието и влязоха.

Старият Главк, навлечен в зимните си дрехи, храбро се бореше със съня. Той тръгна, клатушкайки се, към смаляващия се леден блок, вдигна тежкия си чук и длетото и нанесе удар. Направи няколко крачки встрани, след което се потътри назад, за да огледа резултата. През цялото време се насърчаваше, като си мърмореше откъси от Омир.

— „Да пресуша до дъно на Съдбата чашата горчива“ — Илиада... Почти е завършена... Трябва да я направя... Ще я направя... Освободете Любовта... Освободете я.

— Добър вечер, Главк — каза Мод.

— Връщаме Ви лопатата — каза Харолд.

Главк ги погледна двусмислено.

— Лопатата? „Зарийте пламъците с пръст, додето ний, погълнати, не паднем в прегръдките от лед на своя гроб!“ Извинете ме. Трябва да се погрижа за отоплението. — Със залитане той отиде до термостата и го включи на пълна мощност.

Върна се при леда.

— Да твориш. — Той въздъхна. — „Несъмнено тези въпроси лежат във скута на самите богове“. — Той рухна върху близкия стол. — Ще седна само за минутка — промърмори той. — Дори няма да си затварям очите.

Харолд съсредоточено погледна леда.

— Мисля, че я виждам — каза той на Мод.

— Да — потвърди тя. — Почти е там.

Главк се изправи, като с мъка държеше очите си отворени. Той се размърда на място и направи с инструментите си няколко силни удара във въздуха.

— Да — смънка той. — Не се отказвам... Почти готова... Почти завършена.

Говорейки несвързано, той се довлече до широкото си легло и седна.

— Само една малка почивка... Аз ей сегичка... И после още веднъж нагоре по хълма... — Гласът му постепенно заглъхна, а главата му падна на гърдите. Той захърка.

— Мисля, че заспа — прошепна Харолд.

— А-ха! Морфей! — извика Главк, като подскочи на мястото си с див поглед. — Аз ще победя... Аз никога... — Клепачите му се затвориха. — Ще я направя... Ще я направя... Направя... — Той се отпусна тежко на леглото и отново се унесе с крака към възглавниците. Всичко свърши. Той спеше.

Харолд взе инструментите от ръцете му, а Мод го нагласи удобно върху леглото, като му свали обувките и го зави с одеяло.

Докато се обръщаха да си вървят, Харолд хвърли един последен поглед на скулптурата от лед.

— Тя се топи — каза той.

— Да — каза Мод.

— Не смяташ ли, че трябва да изключим отоплението?

— Защо? — попита Мод. — Утре сутринта ще пристигне нов леден блок.

* * *

Същия ден преди вечеря Мод реши двамата да „посетят“ Япония. Тя даде на Харолд едно кимоно и самата тя се облече по същия начин. Беше прекрасна роба („подарък от един обожател“, каза тя) от синя и бяла коприна, която подходеше на цвета на очите и косата ѝ. На гърба ѝ беше избродиран дружелюбен дракон.

Вечеряха в японския кът на светлината на фенери, след което тя обясни на Харолд как се влюбила в Ориента по време на многото им пътувания дотам с Фредерик след Първата световна война. Контактът ѝ с Изтока наистина оставил неизличими следи в живота ѝ, призна тя и с помощта на клечка кибрит запали наргилето си.

Харолд се облегна на възглавниците и направи равносметка на изминалия ден.

— Харесвам Главк — каза той.

— Да — Мод издуха дима по един много мил начин, — аз също. Но мисля, че той е малко... старомоден. — Тя посочи наргилето. — Искаш ли да си дръпнеш, Харолд?

— Ами, аз всъщност не пуша.

— О, това не е тютюн. Това е смес от трева и макови семена.

— Но аз никога не съм пушил такива...

— Не е вредно — каза Мод, предлагайки му мундщука, — защото е натурално.

Харолд пое маркуча с мундщука и вдиша. Усмихна се.

— Ето че се сдобивам с пороци — каза той.

— Пороци? Добродетели? Не е хубаво да бъдеш твърде морален. Мамиш себе си, а в същото време губиш толкова много живот. Цели се над морала. Както е казал Конфуций, „Да тръгнеш по добрия път не е достатъчно. Направи така, че да ти бъде приятно да вървиш по него“.

— Конфуций ли го е казал?

— Е... — усмихна се Мод. — Твърдят, че е бил много мъдър, така че трябва да го е казал, убедена съм в това.

Харолд я погледна сериозно.

— Ти си най-мъдрият човек, когото познавам — каза той.

— Аз! — извика Мод. — Ха! — Когато се огледам наоколо, аз знам, че нищо не знам. Обаче си спомням как веднъж, много отдавна,

когато бяхме в Персия на тамошния пазар, срещнахме един мъдрец. Той беше професионалист и продаваше от своята мъдрост на всеки, който желаше да плаща. Неговият специалитет за туристи беше една максима, гравирана върху главата на карфица — „Най-мъдрите — казваше той, — най-верните, най-поучителните думи на всички времена и за всички хора“. Фредерик ми купи от тези карфици и когато се върнахме в хотела, взех лупа, за да видя какво беше написано там. Пишеше: „И това ще премине“.

Мод се засмя.

— И мъдрецът беше прав. Приложи го на практика и пълнокръвният живот ще ти бъде осигурен.

Харолд замислено дръпна от наргилето.

— Да — каза тъжно той. — Аз не съм живял. — Пое си дълбоко дъх. Внезапно се изкикоти. — Но съм умирам няколко пъти — обяви той.

— Как така? — попита Мод.

— Умирах — каза щастливо Харолд. — Седемнайсет пъти — без да броим осакатяванията. — Той диво се разсмя, очевидно под въздействието на наргилето. — Веднъж се застрелях в главата с детски пистолет и топче с кръв.

— Колко изобретателно! — възкликна Мод. — Разкажи ми какво стана.

— Ами всичко е въпрос на синхронизиране и добра екипировка... Наистина ли искаш да ти разкажа?

— Разбира се.

Харолд се ухили.

— О'кей — каза той и нетърпеливо се наведе напред. — Първия път дори не го бях планирал. Бях в интернат и там се подготвяха да честват Стогодишнината. Бяха натъпкали всички фойерверки в западното крило под химическата лаборатория. А аз чистех лабораторията и реших да поекспериментирам малко. Събрах различни вещества и взех да ги разбърквам. Беше много научно. После изведнъж се чу онзи велик, неповторим звук: дяволската овесена каша взе да мляска в стъклената и плъзна по масата, та на пода. И взимам аз маркуча.

Харолд се изправи да демонстрира.

— Подкарах с него кашата към мивката, и — БУМ! Гръмна яко. Разцепи масата и направи дупка в пода. Хвърли ме към стената. Дим и воня навсякъде. Станах. Бях зашеметен. После изведнъж бомбичките започнаха да избухват. Пламъците потеглиха надолу през пода и ФШШ-ШТ! Ракетите и онези, които са като колела се разлетяха из стаята. Кълбовидни мълнии свистят и скачат насам-натам. Опърлиха ми косата. Не можех да стигна до вратата. Но зад мен беше старият улей за към пералнята и аз се спуснах по него в мазето. И когато се измъкнах — леле! Гореше целият покрив на сградата. Беше жива лудница! Дрънчат аларми, наоколо тичат хора. Не е истина! Така че реших да се прибера в къщи.

Той седна до Мод и отметна кичур коса от челото си.

— В това време майка ми даваше парти и аз се промъкнах до стаята си по задното стълбище. После някой позвъни на вратата. Беше полицията. Аз се наведох през перилата и ги чух да казват на майка ми, че съм загинал при нещастен случай в училище. Не можех да видя лицето ѝ, но тя огледа хората около нея и започна да се олюлява.

Много тихо и бавно Харолд продължи да разказва, а очите му се напълниха със сълзи.

— Тя сложи едната си ръка на челото. Другата протегна напред, сякаш търсеше опора. Двама мъже се спуснаха към нея и тогава — с дълга слаба въздишка — тя припадна в ръцете им.

Той направи продължителна пауза.

— Тогава реших — каза тържествено той, — че ми харесва да съм умрял.

Мод замълча за миг. След това тихо заговори.

— Да. Разбирам. На много хора им харесва да бъдат мъртви. Но в действителност не са такива. Те само са се оттеглили от живота. Те са играчи, но — играчи, които мислят, че животът е само една тренировка и се пазят за по-късно. Седят си те на скамейката, а единственият шампионат, който някога ще видят, се случва пред очите им. Часовникът отмерва четвъртините. Във всеки един момент те могат да влязат в играта.

Мод скочи с окуражителни възгласи.

— Давайте, момчета! Протегнете ръка! Поемете риска! Може да пострадате. Но дайте най-доброто от себе си.

Дирижирайки аплодисментите на препълнения стадион, тя викаше:

— Напред, команда, напред! Кажете „Ж“. Кажете „И“. Кажете „В“. Кажете „Е“. Кажете „Й“. Ж-И-В-Е-Й, ЖИВЕЙ!

Тя седна до Харолд, много женствена и сдържана.

— В противен случай — осведоми го тя — няма да има какво да разказваш в съблекалнята.

Харолд се усмихна.

— Харесвам те, Мод — каза той.

Мод му се усмихна на свой ред.

— Харесвам те, Харолд. Ела, ще те науча да валсираш.

Тя му подаде ръка и те заедно отидоха при „Виктрола“-та. Тя включи грамофона и стаята се изпълни с жизнерадостните мелодии на Щраус. Придържайки подгъва на кимоното си, тя протегна ръце към него. Той я прихвана през кръста и взе ръката ѝ в своята. Погледна я от височината на своя ръст и се ухили. Главата ѝ леко докосна рамото му. Тя се заслуша в такта, след което запристъпва с усмивка. Той подхвана ритъма и не след дълго те щастливи кръжаха заедно на светлината на фенерите, с еднаква стъпка обикаляха и се въртяха бързо и без усилие като млади влюбени, танцуващи валс в някой от салоните на Виена.

[1] Около 24 метра. — Б.пр. ↑

[2] Аншлус — присъединяването на Австрия към хитлеристка Германия. — Б.пр. ↑

* * *

Мисис Чейсън посрещна второто предложение на компютъра на предната веранда.

— Вие трябва да сте Едит Фърн — каза тя на очилатото девойче с късо подстригана рижа коса.

— Да, аз съм — каза Едит.

— Аз съм мисис Чейсън, майката на Харолд. Харолд е в гаража. Да отидем при него?

— Да, разбира се — каза Едит, като изпусна чантичката си и разпиля цялото ѝ съдържание.

Мисис Чейсън я изчака да го събере, след което те заедно заобиколиха къщата и се озоваха в задния двор.

— Харолд има нова кола — обясни мисис Чейсън. — Сега се е заровил в нея. Той обожава техниката.

— О — каза Едит. — Каква кола има?

— Един малък спортен ягуар — каза мисис Чейсън, приближавайки иззад ъгъла, докато Харолд нанасяше последните сантиметри лак върху новата си кола.

В колата имаше известна промяна. На задната ѝ част беше придадена квадратна форма, като на вагонетка, задният ѝ прозорец беше с матирано стъкло и гравирани върху него венци от папрат и цялата кола беше преобоядисана в черно, с изключение на изработената с вкус хромова украса от страни и отпред, и на перденцата от кадифе, в чийто пурпурен цвят имаше нещо погребално.

— Много е хубава — каза сладко Едит. — Прилича на катафалка.

Мисис Чейсън стисна зъби и се усмихна.

Харолд я изгледа с отсъстващ поглед.

— Уникално — добави Едит. — Компактно.

Въпреки удара, който тази мини-катафалка ѝ бе нанесла, мисис Чейсън съумя да запази спокойствие.

— Едит — каза ведро тя, — да ти представя сина си Харолд. Харолд, това е Едит... ъ-ъ?

— Фърн — каза Едит. — Аз съм извънредно поласкана да се запозная с Вас.

Харолд кимна.

— Харолд, скъпи — каза мисис Чейсън, — мисля, че трябва да се измиеш и ще се видим в библиотеката. И помни какво съм ти казала. Нека Едит се чувства като у дома си.

Мисис Чейсън бе подготвила скромен лек обяд в библиотеката. Докато чакаха Харолд, тя предложи сандвичи на Едит и ѝ наля кафе. Едит постави на коленете си салфетка и се стараяше да поддържа в равновесие чинията върху салфетката. Тя беше малко нервна, но го преодоляваше като се усмихваше приятно във всички посоки.

Мисис Чейсън ѝ подаде чаша кафе. — И какво работите, скъпа моя? — попита тя.

— Служителка съм в архива. Към „Зърнени храни и фуражи Харисън“.

— О, колко интересно.

— Да, работата ми е изпълнена с предизвикателства — каза Едит.

Те отпиха от кафето.

Едит се усмихна.

— И с какво точно се занимавате? — направи още един опит мисис Чейсън.

— Отговарям за всички фактури от югозападната част на страната. Ние снабдяваме, например, повечето фермери-производители на яйца в Паталума. Така че можете да си представите! — Тя изхихика заговорнически и отпи още една глътка кафе.

— Мммм, да — каза мисис Чейсън.

Тя се усмихна на Едит.

И Едит ѝ се усмихна.

— О, ето го и Харолд — каза мисис Чейсън, когато Харолд влезе.

Едит понечи да стане, за да го поздрави.

— Моля Ви, Едит — каза мисис Чейсън. — Не ставайте.

Едит седна. Харолд седна между двете и сложи ръката си на малка масичка. Едит му се усмихна и той също ѝ се усмихна.

— Едит тъкмо ми разказваше за работата си — каза мисис Чейсън, докато сипваше кафе на Харолд.

— Аз съм служителка в архива.

— Да. „Зърнени храни и фуражи Хендерсън“.

— Не, Харисън — поправи я добродушно Едит. — „Зърнени храни и фуражи Харисън“. На улиците „Хамилтън“ и Четвърта. Отговарям за фактурите...

Тя се усмихна.

Мисис Чейсън подаде кафето на Харолд, който го сложи на масата до него.

— И пиша на машина графика за движение на камионите.

— Тя снабдява целия Югозапад с храна за пилета — каза мисис Чейсън доста язвително.

— Е, не чак целия Югозапад — каза Едит със скромно хихикане. — Въпреки че бизнесът ни наистина се разраства. Барли беше много добър миналата седмица. Хиляда и петстотин бушела...

Харолд извади от вътрешността на сакото си един внушителен сатър за месо, развъртя го отвисоко и отсече лявата си ръка от китката надолу. Сатърът потъна в масата и, докато Харолд вдигаше ампутирания крайник, кръвта капеше от пластмасовата ръка.

Мисис Чейсън беше удивена. Тя погледна гневно Харолд и бавно поклати глава.

Едит, борейки се да запази самообладание, постави на масата чашката и чинийката си. Тя се изправи. Усмихна се.

— Мисля, че е по-добре да... — беше всичко, което тя успя да каже, преди да се строполи в безсъзнание под масата за кафе.

Харолд хвърли поглед на майка си. Тя безмълвно вдигна очи от падналата Едит. Единственото, за което можеше да мисли, бяха думите на брат й Виктор: „Бих го пратил в армията, Хелън!“.

* * *

Харолд шофираше своя ягуар-катафалка и обясняваше на Мод как е извършил трансформацията.

— Задната част на един датсун пасна идеално и след заваряването сложих отгоре черния винилов покрив. По-нататък беше въпрос само на доизпипване на детайлите — хромово ландо от форд тъндърбърд, прозорци, пердета и, разбира се, изпръскване и излъскване.

— Станало е много добре — каза Мод.

— Да. Мисля, че ми харесва повече от предишната.

— О? И защо?

— Навярно защото съм вложил в нея много от себе си. Да я ремонтирам и да я накарам да заработи. Работи прекрасно. Харесва ми да се занимавам с коли.

— Някога познавах един германец, който обичаше да се занимава с коли. Чудесен човек, но прекарваше цялото си време в разправии по колата си — искаше да я накара да работи прекрасно. После дойде войната и той загуби колата. Наложил му се навсякъде да се движи пеша и така той вече прекарваше времето си в тренировки на тялото си, което ставаше все по-здро и силно. Ремонтира го и то работеше прекрасно. След войната реши да не се връща към колите. „Колите идват и си отиват“, казваше той, „но тялото е твоето транспортно средство за цял живот“.

Харолд погледна внимателно Мод.

— Опитваш ли се да ми кажеш нещо? — попита той.

Мод се усмихна.

— Точно това и направих — каза тя.

Край тях се нижеха хълмове, където под слънчевите лъчи лениво пасяха крави и най-после двамата си избраха място за пикник близо до един самотен дъб посред голямо пасище.

След като обядваха хляб и сирене, вино, моркови, плодове и ядки, те се излегнаха на тревата.

— Малко корен от сладник, Харолд? — попита Мод. — Няма хранителна стойност, но кой е казал, че постоянството е постоянно присъщо на човека?

Харолд си взе едно парче и легна с ръце под главата си. Мод се облегна на дървото и отвори чантата си. Тя извади дантелата, която плетеше, и живо се зае с нишката.

— Виж небето — каза Харолд, като дъвчеше замислено. — Толкова е голямо.

— И толкова синьо.

— Отвъд синьото е безкрайната чернота на космоса.

— Да, но там блещукат безброй много звезди. Те и сега светят. Просто ние не можем да ги видим. За мен това е само още един от многото случаи, когато ставащото е извън рамките на човешкото възприятие.

— Мод — каза Харолд след известна пауза. — Религиозна ли си?

— Какво разбираш под „религиозна“?

— Вярваш ли в Бога?

— О, да! Всеки вярва.

— Наистина ли?

— Абсолютно. Дълбоко в себе си. Част е от това, да бъдеш човек.

— Добре тогава, кой, според теб, е Бог?

— О, Той има много имена. Брама, Тао, Юпитер. И, за метафизично настроените, това е Първопричината, Единната Реалност или Вечният Корен. Що се отнася до мен, аз харесвам написаното в Корана — „Бог е Любов“.

Харолд направи гримаса.

— Написано е в Библията — поправи я той. — Както и да е, това е само едно клише.

— Да, но онова, което днес е само едно клише, се превръща утре в дълбока мисъл — и обратното. — Тя вдигна своята дантела и я поддържа преценяващо пред очите си. — Не е ли красива? Научих се на това едва миналата година.

— Мод, а молиш ли се?

— Да кажем, че ние общуваме.

— Как?

— По много начини. Като живеем. Като обичаме. Различните нива на съзнание изискват различни нива на комуникация. Езикът не е единственият начин, по който говорим.

Харолд се усмихна.

— Да — каза той. — Съществува и валсът.

— Правилно — каза Мод. — Човек танцува, за да получи Божията милост — да си послужи с речника на теолозите.

— Но къде е Той? В нас или извън нас?

— И двете, според мен. Има един малък Бог вътре в нас, който ни показва къде сме били, и един малък Бог извън нас, който ни показва къде отиваме.

— Това е доста мистично.

— Прав си, Харолд. Това е мистерия. Честно казано, не съм сигурна дали Той е наш баща или наша Майка. Знам само, че — тя потупа стъблото на дървото — Той е много креативен.

Харолд се разсмя и се изпъна на тревата.

— Тук наистина е много хубаво — каза той. — Чувствам се като дете.

Мод се засмя.

— Хайде да се надбягваме до върха на онзи хълм — предложи той и скочи на крака.

— Добре — каза Мод. — Чакай първо да оставя това.

— Знаеш ли какво бих искал да направя?

— Какво?

— Циганско колело.

— Ами, направи го.

— Тъцъ, ще се почувствам глупаво.

— Хайде де, Харолд. Всеки има правото да бъде магаре. Не позволявай на света да те съди твърде строго.

— Добре — каза Харолд и направи едно много дълго колело. Направи още едно и се разсмя.

— Искаш ли и ти да се преметнеш няколко пъти презглава? — попита той.

— Не, благодаря — каза Мод. — Смятам да спечеля надбягването до върха на хълма.

Те препуснаха по нанадолнището, подминаха кравите в съседното пасище и продължиха нагоре по хълма. Стигнаха заедно върха и рухнаха на земята, смеешком и останали без дъх.

— Мили боже — каза Мод, легнала по гръб на тревата. — Чувствам, че бих могла да се изпаря.

Харолд падна до нея.

— Ти ще се превърнеш в някой от тези облаци — каза той. — Мисля, че от теб би излязъл един хубав облак. Би могла да се носиш по небето по цял ден.

— Не, не и аз — каза Мод. — Щях да бъда един много лош облак. Щях винаги да искам да се разпилявам като дъжд.

* * *

Те прекараха следобед на плажа, тичайки по пясъка и изкушавайки вълните, които току се плисваха в самите им крака.

Следваше разходка край скалите и изследване на гладките камъчета в малките езерца, образувани от приливите и отливите.

После Мод демонстрира Тай Чи, „поетични движения с поетични названия“, както се изрази тя.

— Упражнения за превозното ми средство — ухили се Харолд.

— Отчасти. — Мод се усмихна. — Но освен това те ще извисят духа ти и ще донесат покой на ума ти.

И под звуците на прибоя тя му показа, наред с останалите упражнения, и следните: „Дивият кон тръска гривата си“, „Отблъсни маймуната“, „Повлекани пред автобуса“ и „Да уловиш врабчето за опашката“.

Те седнаха на един стар дънер да погледат как слънцето се скрива. В ефектното си шоу то багреше облаците в променящи се нюанси на червеното, оранжевото и пурпурното.

— Cumulus^[1] и altostratus^[2] — каза Мод разсеяно. — Напомня ми Шанхай през трийсетте.

— Така ли?

— О, излитахме с двуместен самолет от Хунг-Жао. Плъзгахме се плавно и правехме лупинги. Като гмуркачи за бисери. Или се носехме диво през пустинята, сякаш да докоснеш залязващото слънце беше нещо постижимо. Ето ти едно преживяване, Харолд. Пустинята! Обезателно трябва да отидем. Макар че едва ли ще бъде възможно преди събота. Какво ще правиш утре?

— О, имам обяд, с онова момиче.

— Наистина ли?

— Не означава нищо за мен. Майка ми го уреди.

— Може да означава нещо за нея.

— За майка ми?

— И за момичето. Бъди любезен, Харолд. Знаеш ли, живяла съм дълго, видяла съм всичко, което съм пожелала да видя, направила съм каквото съм могла и от целия си опит съм разбрала, че единствено добротата има значение, а именно тя е нещото, което болезнено не достига на този свят.

Вятърът леко подухваше в косата ѝ. Харолд се пресегна и взе ръката ѝ. Той погледна към бръчките и петната от възрастта и я покри със своята.

— Ти си красива — каза той.

— О, Харолд — каза Мод. — Ще ме накараш да се изчервя. Чувствам се като ученичка.

Той се усмихна и целуна ръката ѝ.

— Благодаря ти — каза той — за прекрасния ден.

— Не беше ли великолепно? — каза тя. — И сега виждаме как той свършва.

Тя се обърна и се загледа в залязващото слънце.

— Отива си — каза тя с копнеж. — Потъва отвъд хоризонта, където отиваме и всички ние. Цветовете се променят и скоро съвсем ще изчезнат, оставяйки ни сред тъмнина — и звезди.

Харолд държеше ръката ѝ в своята. Един бегъл поглед надолу му разкри за първи път татуировката, врязана дълбоко в ръката ѝ. Беше номер — DD-226350. Шокиран, той потърси лицето ѝ.

Тя не бе забелязала. Посочи към морето и извика:

— Харолд, виж!

Една самотна чайка летеше над вълните.

Двамата я погледаха как се рее свободно в пламналото небе.

— Драйфус беше писал някъде — каза Мод тихо, — че по време на заточението си на Дяволския остров той видял най-възхитителните птици. След много години в Бретан той разбрал, че това били само едни чайки.

Тя погледна Харолд и се усмихна.

— За мен — каза тя — те завинаги ще си останат възхитителни.

* * *

— Харолд — каза мисис Чейсън, — не мога да намеря достатъчно силни думи, за да ти внуша важността на тази среща. Това е последното момиче. Агенцията за запознанства не пожела да изпрати никой друг предвид онова, което са чули. Но можеш ли да ги упрекнеш? Та бедната малка Едит си тръгна отгук доста развълнувана. За щастие, успях да убедя компанията да спази първоначалното ни споразумение. Но, запомни добре, Харолд, това е твоят трети и последен шанс.

Входният звънец иззвъня.

— Тя ще дойде всеки момент, а виж на какво приличаш. Среши се, оправи си вратовръзката. Моля те, Харолд, опитай се да бъдеш сериозен, ако не заради теб самия, поне заради мен.

Мисис Чейсън излезе от стаята, а Харолд отиде до огледалото да си оправи вратовръзката. Той отметна косата от челото си и, докато се съзерцаваше, реши този път поне да опита.

Мисис Чейсън се върна с някакво високо дългокосо момиче с ботуши, кожена пола и небрежна червена шапка.

— Харолд — каза тя. — Запознай се със Съншайн Дор.

Харолд се приближи до тях.

— Как сте? — каза той.

— Не мога да се оплача — каза Съншайн. Тя имаше широка уста и големи зъби.

— Съншайн е актриса — каза мисис Чейсън.

— Харесва ми да мисля, че съм — каза Съншайн, като си играеше лениво с нанизите от мъниста на врата си. — Работя по въпроса.

— Ще ви оставя за малко насаме — каза мисис Чейсън. — Харолд, бихте могли да си говорите в кабинета, а аз ще ви донеса нещо за пиене. Лимонада?

— Шикарно.

— Добре — каза мисис Чейсън и се запъти към кухнята. На прага тя се обърна, за да подсказже на сина си. — Харолд, може би Старлайт желае цигара?

— Съншайн — каза Съншайн.

— Да, разбира се — каза мисис Чейсън и излезе.

— Желаете ли цигара? — попита Харолд и я заведе в кабинета.

— Не, благодаря. Цапат пръстите.

Той я покани да седне. Тя седна, а той седна до нея.

— Наистина ли се казвате Съншайн? — попита Харолд след кратко мълчание.

— Ами, всъщност така се казваше учителят ми по драматично изкуство — Луис Съншайн. Сигурно сте чували за него?

Харолд поклати глава.

— Той е фигура основно в театъра. Така или иначе, той направи толкова много за развитието на моя инструмент — така в театралните среди наричат тялото, — че когато отидох в Холивуд и почувствах, че в

мен разцъфтява нещо ново, аз избрах „Съншайн“. Изразявайки своята признателност. Дорè е истинското ми име. Е, добре де, всъщност е Дор.

Тя огледа кабинета.

— Ау, какво прелестно гнезденце си имаш. — Тя се изправи и се разходи из стаята. — Не, наистина е добре декорирано. Стилни мебели. Напомнят ми за търга на Ем Джи Ем.

Харолд преглътна.

— Свириш ли? — попита тя, като прокара ръка по пианото.

— Не — каза Харолд. — Уча се да свиря на банджо. А ти?

— О, изучавах китара. Взимах уроци по пеене в стил фолк. Но трябваше да се откажа. Получих мазоли на пръстите. Като актриса не мога да си позволя инструментът ми да загуби блясъка си.

— Не — каза Харолд. — Предполагам, че не. — Нямахше да е лесно, реши той. Опита пак. — В много ли пиеси сте участвали?

— О, разбира се. Упражнявам се всеки ден. По Метода на Съншайн: поддържай своя инструмент прецизно настроен. Това баща ти ли е? — попита тя за една снимка на генерал Бол.

— Не, вуйчо ми.

— Той е в армията! Толкова харесвам военните, а ти? В тези униформи мъжете изглеждат истински мъже.

Харолд направи гримаса.

— Играх в „Цената на славата“ — една от летните постановки на нашето театрално дружество — каза тя, като върна снимката на мястото ѝ. — Невероятен спектакъл. Изпълнявах ролята на Шармен — произнася се по френски маниер, с ударение на „е“.

Тя отиде до камината. Харолд седна на леглото, пляскайки с ръце по бедрата си.

— Ау, каква прелестна колекция от ножове. Ловджийски ножове, войнишки ножове, антики. Имаме подобна, когато поставяхме „Чайката“ на Ибсен. Може ли да ги разгледам?

Харолд си пое дълбоко дъх.

— Това е — каза той.

— Това е какво? — попита Съншайн.

Харолд се приближи до нея.

— Това е една наистина добра колекция от ножове — каза той. — Позволете ми. — Той свали един меч. — Ето този меч е много

интересен. Това е меч за харакири.

— Оооу — изгука Съншайн. — Какво е харакири?

— Древна японска церемония.

— Като чайната церемония?

— Не. Ето такава. — С ориенталски крясък той заби меча в корема си и падна на колене. Кървейки обилно, той продължи с горния разрез, страничния разрез и проникването в дълбочина, след което се катурна напред в предсмъртен спазъм.

Съншайн се отпусна на колене, широко отвори очи.

— О, Харолд — извика тя. — Беше невероятно! Толкова истинско. Харолд. Каж ми, моля те. При кого си учил?

Тя отстъпи назад.

— Съжалявам, Харолд — прошепна с чувство за вина. — Не искам да прекъсвам този интимен момент. Знам колко изтощителна може да бъде неподправената емоция. Играех Жулиета в театъра на Съншайн. Според Луи — най-добрата ми роля.

Харолд чу как тя захвърли шапката си и разбърка косата си. За секунди се бе преобразила в Жулиета и, докато нейният невярващ Ромео слушаше, тя изигра последната сцена от тази трагична драма.

— Какво е туй в ръката му?^[3] — извика тя. — Отрова? Защо избърза с нея, мой любими? Какъв си лош — тя го плесна — изпил до капка всичко! А аз какво да правя? Ще целуна тез твои устни...

Харолд отвори очи, ужасен.

— ... капчица отрова по тях ще има! Те ще ме приспят със своята целувка!

Тя целуна Харолд, който веднага стана.

— Още топли! — прошепна Съншайн към публиката.

Харолд отстъпи, като събори масичката за телефона.

— Пристигат вече! — изкрещя Съншайн. — Трябва да побързам! — Тя взе меча. — Благословен кинжал! — извика тя. Прекъсна монолога си, за да го изпробва, като прибра острието в дръжката и видя как пръсват струи кръв. Тя продължи, удовлетворена.

— Благословен кинжал! — извика тя. — Влез леко тука — тя се удари в гърдите. След което с мощен тласък, придружен от мъчително преглъщане, тя се прониза някъде там, между нанизите с мъниста.

Тя спря да си поеме дъх.

— В ножницата си — прошепна, притискайки меча към бюста си и залитайки към леглото. — И дай ми... — Тя се просна напърно на кревата, като не пропусна с последни сили да отметне косата си така, че да се разпилее по пода.

— ... СМЪРТ! — С предсмъртно тръсване на главата тя издъхна, а окървавеният ѝ юмрук още стискаше окървавения меч, забит в окървавените ѝ гърди.

Харолд никога не беше виждал нещо подобно. Объркан, той блуждаеше около кревата.

Мисис Чейсън влезе с поднос с питиета, хвърли поглед на леглото и изпусна всичко.

— Харолд! — извика гневно тя, забола обвинителен пръст във въздуха пред него. — Това беше последната ти среща!

[1] Cumulus (лат.) — плътен бял пухкав облак с равна основа и ясни очертания, чиято горна част се състои от ред заоблени форми. — Б.пр. ↑

[2] Altostratus (лат.) — издължена съвкупност от облаци с видими синкави или сиви слоеве. — Б.пр. ↑

[3] Превод Валери Петров. — Б.пр. ↑

* * *

Адютантът на генерал Бол отключи шкафа с надпис „Строго секретно“ и извади папката с наборните документи на Харолд Чейсън. Заклучи шкафа и отнесе папката в кабинета на генерала.

Генералът стоеше пред огледалото без куртка и нагласяваше механичната си ръка.

— Ето папката, сър — каза адютантът и я сложи на бюрото.

— Добра работа, Роджърс. Би ли дошъл за малко? Нещо ми се е развила бурмата.

* * *

Мисис Чейсън помоли Харолд да се отбие в кабинета преди вечеря. Величествено изправена пред него, тя произнесе присъдата си.

— Харолд, днес разговарях с доктор Харли и той ми каза, че си пропуснал последните си два сеанса. Тази информация, съчетана с поведението ти напоследък, и особено с твоето изпълнение тук днес следобед, не ми оставя друга алтернатива, освен да се вслушам в предложението на вуйчо ти. Затова му дадох указания да вземе нужните мерки и да постъпиш на военна служба, и възможно най-скоро да изпълниш дълга си към армията на Съединените щати.

Харолд стоеше като поразен от гръм.

— Не ми беше никак лесно да взема това решение — добави тя. — Но то е за твое собствено добро. Надявам се само военните да имат повече късмет с теб, отколкото аз.

* * *

На другия ден Харолд завари Мод да помага в градината на мадам Аруе. Мадам Аруе поставяше колчета, свързани помежду си с

канап, на който тук и там висяха парцали и парчета тенеке. Мод разчистваше плевелите в един от ъглите за нова зеленчукова леха.

— Мод — каза Харолд, — трябва да говоря с теб.

— Какво има, Харолд? — попита тя.

— Искат да ме мобилизират. В армията. Ще ме пратят да воювам за правителството.

— Не могат да направят това — каза Мод съвсем невъзмутимо. — Не си гласувал.

— Но те са — каза Харолд.

— Добре тогава — каза тя, — не отивай. Навярно в наши дни войната е част от живота. Но тя не трябва да бъде поощрявана. Би ли докарал тук онази ръчна количка, Харолд?

Харолд преглътна. Той отиде за количката и се върна с нея.

— Ако не замина — каза той, — ще ме вкарат в затвора.

— Наистина ли? — каза Мод, хвърляйки плевелите в количката с една вила. — Какво пък, исторически погледнато, ще бъдеш в много добра компания.

Тя се разсмя и прекъсна работата си, за да избърше челото си.

— Би ли желал да включиш в програмата си малко копане, Харолд? — попита тя. — Казвали са ми, че работата, когато се вършела без егоистични подбуди, пречиствала ума. Тогава по един естествен начин оставяш настрана изолираното си аз и ставаш едно цяло с всемира. От друга страна, глупавият труд е оскърбление и досада и следва да бъде добросъвестно избягван.

— Мод. Моля те! — каза Харолд. — Ще ми помогнеш ли?

Мод се облегна на вилата си.

— Харолд — каза тя с усмивка, — с твоите умения и с моя опит — смятам, че все ще измислим нещо.

* * *

Харолд седна до вуйчо си на задната седалка на генералската лимузина. Докато минаваха през града, той внимателно слушаше речта на вуйчо си за прелестите на военната кариера.

— Харолд — каза вуйчо Виктор, — по тези въпроси гледай на мен като на свой баща. Ще прекараме целия ден във взаимно

опознаване. Знам, че нямаш особен хъс за армията. По дяволите, в началото на кариерата си аз самият се чувствах по същия начин. Но моят баща ме вкара в пътя и виж ме сега — генерал! Личен шофьор. Уважение. Пари в банката. — Той потупа празния си ръкав, докато вадеше пура. — О, има си и своите недостатъци. Като всичко друго, мен ако питаш. Но армията се грижи за теб. Повярвай ми. Оpozнаеш ли я веднъж, ще ти хареса. Между другото, къде според теб ще е най-добре да отидем?

— Мислех си евентуално за парка „МакКинли“ — каза Харолд. — Можем да се разхождаме и да си говорим.

— Имаш предвид, до язовира „МакКинли“? Добра идея. Мястото е прекрасно. Чухте ли, сержант? Към парка „МакКинли“.

Генералът запали пурата си. — Наистина, Харолд. Идваш при нас и получаваш приятел за цял живот.

Те пристигнаха в парка „МакКинли“ и оставиха колата и шофьора. Докато вървяха по пътеката, генерал Бол дискретно поглеждаше към майките с малки деца и към гражданите в по-напреднала възраст, които се грееха на слънце.

— Ето какво браним, Харолд — каза той. — Огледай се и ще видиш всичко хубаво и стойностно в американския начин на живот. Хората се радват на свободата си.

— Да, вуйчо.

— Наричай ме „сър“, Харолд. Първото нещо, което научаваш в армията е, че един офицер заслужава твоето уважение.

— Да, сър.

— Добро момче. Виж ей онази стара тераса. Помня как там в доброто старо време всяка неделя военен оркестър изпълняваше маршове и други патриотични песни. Чакай малко. Това там не е ли една от онези пацифистки откачалки? Да, точно така. Да се махаме оттук, Харолд. Тези смахнати червени боклуци. Не знам защо продължаваме да ги търпим.

Харолд погледна внимателно демонстранта.

— Паразити — каза вуйчо Виктор.

— Да, сър — каза Харолд и тръгна след него.

Те вървяха към водохранилището. Генералът говореше пространно и Харолд изглеждаше все по-заинтересуван и съпричастен.

— Нека разгледаме фактите — каза вуйчо Виктор. — Твърдя, че в тази страна войната се отхвърля твърде сурово. Твърдя, че политиката на криза и противопоставяне има немалко материални предимства. Дявол да го вземе, Втората световна война ни даде химикалката. Това е общоизвестно.

— По време на война броят на самоубийствата намалява в национален мащаб — вметна Харолд.

— Това доказано ли е? Ако е така, то се вписва идеално във всичко, което казвам. Войната има и светлите си страни.

— Да, сър — каза Харолд. — Кара те да се замислиш.

— Да, проклета да е. Войната е част от нашето наследство. И отношението към нея през последните няколко десетилетия е дяволски несправедливо. Искам да кажа, нека погледнем на нея честно и открито. Стига с това стъпване на пръсти. Би ли ми казал защо, по дяволите, отстъпихме пред германците? А? Проклетите политикани във Вашингтон ги привлякоха на наша страна и оттогава войните, които водим, са позор за нацията. Мътните го взели, виж историята. Двете ни най-хубави войни бяха срещу немчугите. Ще кажа ето какво: върнете Ханс от другата страна на плета, където му е мястото, за да си върнем врага, който си струва да убиваме и онзи вид война, зад която ще застане цялата страна.

— Е-ха, сър — каза Харолд. — Това са доста силни думи.

— Виж сега, Харолд — каза вуйчо Виктор, като дишаше дълбоко и разсеяно потупваше празния си ръкав, — винаги съм бил човек, който казва каквото мисли. Това ми е коствало много. Знам, че във Вашингтон не ме обичат. Но — запомни това — аз имам и приятели по върховете.

Те повървяха край водохранилището и седнаха на малко възвишение под едно дърво. Наоколо нямаше никого и генералът започна да разказва на Харолд някои от преживелиците си от войната.

— Те ме наобиколиха от всички страни. Бяха стотици. Продължихме да стреляме. Та-та-та-та-та! „Хвърляй гранатите!“ „Той е мъртъв“, каза Джо и продължи да ме снабдява с патрони. Та-та-та-та-та! Те падаха, но идваха нови и нови. Навсякъде около мен свистят куршуми. Шат! Джо пада по гръб с чиста червена дупчица в главата си. Помислих си, че с мен е свършено. Но не спрях да стрелям. Та-та-та-та-та! Една-единствена мисъл ме крепеше. Убивай! Убивай! Заради

Джо и Мак, и останалите момчета. Убивай! Ослепителен блясък. Събуждам се на носилка. „Удържахме ли?“, питам лекаря. „Да, сър“, каза той и аз потънах в безсъзнание.

— Иха! Това е страхотна история, сър.

— Скоро ще можеш да разказваш твои собствени истории като тази.

— Мислите ли, сър?

— Уверявам те. Ще има какво да разказваш на децата си. Нещо, към което да се стремят. С което да се гордеят.

— Надявам се, сър. Божичко, никога не съм знаел, че би могло да бъде толкова вълнуващо.

— Най-вълнуващото нещо на света.

Харолд изправи рамене и помисли върху това.

— Твоят живот срещу чуждия — каза замислено той.

— Точно така.

— Да убиваш.

— Да, разбира се.

— Вкусът на кръв в устата ти.

— Моментът на истината.

Харолд грабна въображаема пушка и я насочи срещу въображаемия враг.

— Животът на друг човек — на прицел.

— Да.

Той дръпна спусъка.

— Бум!

Вуйчо Виктор се разсмя.

— Наистина ли ще ме научат да стрелям? — попита Харолд нетърпеливо.

— О, разбира се — каза вуйчо Виктор. — С каквито искаш оръжия.

— А как да си служа с щик? Ах!

— О, разбира се.

— Ами на ръкопашен бой?

— Ще имаш колкото си искаш от всичко това.

Харолд се счепка с една въображаема жертва и започна да я умъртвява.

— Да душиш някого. Да го стискаш за гърлото. Бавно. Да изцеждаш живота му между пръстите си.

Вуйчо Виктор погледна Харолд и леко се обезпокои.

— Ъ? — каза той.

— А да му резнеш гръкляна?

— Е, аз не...

— Би ми харесало. Да гледаш как кръвта шурти.

— Харолд. Мисля, че тук се увличаш.

— Сър, какво ще кажете за малко трофеи?

— Трофеи?

Харолд се хвърли на колене. — От убития. Уши, носове, скалпове — разни такива неща. Срамни части.

— Харолд!

— Какви са шансовете да си вземеш едно такова нещо? — попита той и извади една съсухрена глава. — Уау! Като си помисля: мои собствени трофеи...

— Харолд! — извика вуйчо Виктор. — Това е противно!

— Има си хас! — каза Мод.

Харолд и генералът млъкнаха и погледнаха нагоре. До тях стоеше Мод с чадъра с гъшата глава в едната си ръка и дръжката на голям знак на мира в другата.

— Коя сте Вие? — попита вуйчо Виктор, като се надигаше.

— Аз демонстрирам за мир...

— Паразит! — изкрещя Харолд, който скочи и навря юмрука си в лицето на Мод. — Паразит!

— Харолд, контролирай се — каза вуйчо Виктор.

— Червен боклук! — извика Харолд. — Изчезвай оттук!

— Не ми дръж такъв тон, хлевоуст малък дегенерат такъв — каза Мод. — Няма т капка възпитание. Наистина, генерале, бихте могли поне...

— Предателка! — изкрещя Харолд. — Бенедикт Арнолд^[1]! Помни Нейтън Хейл, нали, сър?

— Не се приближавай до мен! — извика Мод.

— До един ще ви натикаме на топло! Ето така свършват всички предатели! — И той вдигна високо отрязаната глава.

— Гадост! Гадост! — извика Мод.

— Госпожо, моля Ви — каза вуйчо Виктор. — Харолд...

— Ето така — каза Харолд, като размаха съсухрената глава в лицето на Мод.

— Дай ми я! — извика тя и я грабна от ръката му. — Ще изхвърля това в канала, където му е мястото. — И тя побягна към водохранилището.

— Тя ми взе главата — каза смаян Харолд.

— Остани там, където си — заповяда генералът.

— Тя ми взе главата! — изпищя Харолд. Той вдигна захвърления от Мод знак на мира и хукна след нея. — Ще я убия! — пищеше той.

— Харолд, върни се! Харолд, това е заповед. — Генералът се впусна в ожесточено преследване.

Мод подмина табелата с надпис „Опасност — Преминаването забранено!“ и се провря под оградата, зад която беше язовирът. Харолд я последва, размахвайки знака на мира като тояга.

Генералът, напълно загубил мъжеството си, тичаше след тях.

Като подскачаше до самия ръб на язовирната стена, Мод повеси глава над водата.

— Да не си посмяла! — извика Харолд, който я настигна и я стисна силно за ръката. Мод го налагаше с чадъра си, а когато пристигна генералът, тя запердаши и него.

— Госпожо, ако обичате — викаше вуйчо Виктор, опитвайки се да удържи Харолд с единствената си ръка. — Върнете му главата.

— Ще я убия — крещеше Харолд. — Ще я убия!

— Стой далеч от мен, малък перверзник! — пищеше Мод.

Генералът изтръгна знака на мира от ръцете на Харолд и го хвърли в язовира. Те спряха за миг, за да проследят изчезването му в коварните води под краката им. Мод, с отсечената глава в ръка, стоеше отдясно на генерала. Със светкавично движение Харолд дръпна акселбанта на вуйчо си, с което предизвика механичното му приветствие. Ръкавът се изпъна напред и, цапардосвайки Мод под брадичката, я събори в разпенените води. Генералът с ужас наблюдаваше как тя потъва. Той чакаше, обезпокоен, но тя не се показва повече.

Все още с изпънат за поздрав ръкав, той вдигна поглед. Не можеше да повярва на очите си. Обърна се към Харолд, за да потърси причината за това нещастие — някакъв мотив, някакво обяснение.

— Отиде ми главата — каза тъжно Харолд с поглед, зареян в бързото течение.

* * *

Генерал Бол седна зад бюрото си в щаба.

— Можеш да се отървеш от документите на Чейсън — каза той на адютанта си. — Племенникът ми няма да ходи в армията.

— Да ги върна ли в „строго секретно“, сър?

— Няма нужда, Роджърс. Изпрати ги по канален ред, да ги заверят, че лицето е негодно за военна служба.

— Нещо по-конкретно, сър?

— По твоя преценка, лейтенант. Но, между нас казано — момчето е идиот. Маниак със склонност към насилие. Мястото му е в приют за душевно болни.

— Да, сър. Заповядайте най-новия списък на състава.

— Потръпвам, като си помисля, Роджърс, какво би станало с армията, ако позволим тя да се превърне в свърталище на убийци.

* * *

Два скелета, окачени на двете крила на вратата, тръскаха кокали и шумно се кискаха. Вратата се разтвори и вагонетката на Харолд и Мод изтрополи по релсите, за да спре до знака с надпис „Изход“. Помогнаха им да слязат и те стъпиха на алеята, която обикаляше съоръженията на лунапарка.

— Е, толкова от Къщата на духовете — каза Харолд. — Не беше много страшно.

— Не — каза Мод. — Бледнее в сравнение със събитията от този следобед.

— О, този следобед ти хич не се уплаши.

— Да се уплаша? Когато плувах под водата с онова твое кислородно съоръжение? Бях ужасена.

— Карай, нали ти хареса.

— Е, беше, разбира се, едно ново преживяване.

Двамата се засмяха. Харолд взе билети за виенското колело и заеха местата си.

— Потегляме! — каза Мод, докато плуваха над светлините на лунапарка и нагоре към нощното небе. — Не е ли забавно? Някога не слизах от колелото в Пратера^[2].

— Много жалко, че във водохранилището си загуби чадъра — каза Харолд.

— О, не съжалявай — каза Мод. — Той си изпълни задачата. Това е всичко, което би могъл да искаш от нещо — или някого.

— Твоят план определено си изпълни задачата. Само ако можеше да видиш лицето на вуйчо ми. — Харолд се засмя. — Сега вече армията няма да ме иска.

Мод също се засмя.

— Е, армията невинаги е била нещо лошо. — Като Църквата. Двете заедно ни пазеха от лошите момчета, от една страна, и от дявола, от друга. Обаче — така, както всичко се променя — и врагът е вече друг. Срещаме се с него всеки ден и знаеш ли кой е този враг? Това сме ние. Затова трябва просто да седнем и да измислим някои решения, по-добри от защитата с оръжия и догми.

— Смяташ ли, че ще успеем?

— О, сигурна съм. Не губи вяра! От моя гледна точка, сега сме какавиди, завити в своя пашкул. Времето на гъсеницата е изтекло. Задава се времето на пеперудата.

— О, ние спряхме — каза Харолд.

— И то точно на върха. Колко е интересно!

— Виж хората на кея. Изглеждат толкова малки. Мод! Какво правиш?

— Само разклащам лодката — извика Мод, докато бясно разлюляваше седалката.

Харолд изпита голямо облекчение, когато слязоха от виенското колело и влязоха в залата с игралните автомати. Спряха се на автоматите за флипер. Но най-забавно им беше на джагите.

Мод веднага се вживя в духа на футбола. Тя с ентузиазъм насърчаваше своя отбор и така ръководеше своите хора, че те вкарваха гол след гол.

Петнайсет минути по-късно около нея се беше събрала тълпа. Нисичък италианец игра с нея срещу двойка хавайски ризи. Тълпата ги

подкрепяше с одобрителни възгласи и всеки тупаше съседа си по гърба при всеки отбелязан гол.

Харолд незабелязано се измъкна и пушна едно пени в автомата, който отпечатваше букви върху метален диск. След като посочи нужните му букви и дръпна лоста, той изслуша поздравлението и се усмихна.

— Ти определено имаш подход към хората — каза той, след като напуснаха лунапарка и тръгнаха по кея.

— Че как — каза Мод — от един и същи вид сме.

Харолд донесе две захаросани ябълки и те седнаха да ги изядат в края на кея.

— Виж! — каза Харолд и посочи. — Падаща звезда!

— Видях я — каза Мод. — Боже господи. Винаги се намира по някоя странна птица, дори и в небесата.

Харолд погледна звездите.

— Прекрасни са, нали?

— Да. Стари приятели. Когато живеех в Бавария, обичах да ги наблюдавам. Те могат да носят... покой.

— Как така?

— Ами, например, аз гледах нагоре и си мислех как на светлината, която пътува от някоя далечна звезда, са й нужни повече от един милион години, за да стигне до нас. За един милион години еволюция Природата дава крилата на птиците. Така че може би когато дойде времето светлината да ни достигне, човечеството ще се е научило да се справя със злото. Може би ще бъдем на съвсем друг етап на развитие и ще летим наоколо... като ангели.

Харолд се усмихна.

— Трябвало е да станеш поетеса.

— О, не! — извика Мод. — Но щеше да ми хареса да бъда космонавт. Един космонавт на частни начала, който напуска Земята, за да изследва неизвестното. Като спътниците на Магелан. Искам да узная дали наистина можем да паднем от ръба на света.

Тя се разсмя.

— Какъв майтап би било — каза тя, докато описваше широк кръг със захаросаната си ябълка — ако и аз като тях приключа пътешествието си там, откъдето съм тръгнала.

— Мод — каза Харолд.

— Да.

— Искам да ти подаря нещо — и той ѝ подаде металния диск.

— О, Харолд! Колко мило. — Тя прочете написаното на глас. — „Харолд обича Мод“.

Харолд, смутен, се извърна и се загледа в морето. Мод докосна ръката му и той я погледна.

— И Мод обича Харолд — каза тихо тя.

Той се усмихна и Мод се разсмя щастливо.

— Мили боже! — каза тя. — Това е най-хубавият подарък, който съм получавала от години. — Тя целуна парчето метал и го хвърли в океана. Харолд проследи полета му, като не вярваше на очите си.

— Но... — каза той.

— Сега — обясни Мод — винаги ще знам къде се намира.

Харолд преглътна.

— Добре — каза той и се усмихна.

— Хайде, ела — каза Мод. — Да изпробваме влакчето.

И, държейки се за ръце, стъпвайки по дъсчената пътека на плажа, те извървяха разстоянието от кея до ярките светлини на лунапарка.

* * *

Харолд накладе огъня в къщата на Мод, докато в кухнята Мод приготвяше своя ободряващ ликьор от хризантеми (фунт^[3] хризантеми, вода, захар, кора от лимон, индийско орехче и пинта^[4] качествено бренди).

— Много е вкусно — каза Харолд.

— О, обичам да готвя с цветя — каза Мод. — Толкова е шекспировско.

Тя включи радиото върху етажерката.

— Мисля, че тази вечер по FM щяха да предават концерт на Шопен. Да, ето го.

Деликатните звуци на ноктюрното изпълниха стаята.

— Харесваш ли Шопен, Харолд?

— Много.

Мод седна зад пианото и сръбна от ликьора си.

— Аз също — каза тя. — Аз също.

Харолд се приближи до нея и се облегна на пианото. Той погледна празните рамки.

— Какво е станало със снимките? — попита той.

— Извадих ги.

— Защо си ги извадила?

— Те ме лъжеха. Бяха изображения на скъпи за мен хора, хора, които постепенно избледняваха в съзнанието ми и от които след време щяха да ми останат само неясни чувства — но на снимките щяха да се виждат все така отчетливо. И аз ги изхвърлих. Знам, че паметта ми отслабва. Но предпочитам снимките да са направени от мен, с чувство, а не от „Кодак“ със сребърен нитрат.

Харолд се усмихна.

— Никога няма да те забравя, Мод — каза той. — Но бих искал да имам твоя снимка.

Мод се разсмя.

— Е, чакай да потърся.

Тя остави чашата си и отиде в спалнята. До шкафа с музикалните инструменти стоеше един стар пътнически сандък.

— Донеси свещника — каза Мод, застанала на колене — да хвърлим тук малко светлина. Как си с банджото?

— Напредвам — каза Харолд, като взе големия свещник с разклонения от мястото му до леглото и го занесе на Мод. — Утре вечер смятам да те изненадам.

— Ах, този Харолд. — Тя се подсмихна, отваряйки сандъка. — Ще имаме истинско празненство по случай рождения ми ден. Определено го очаквам с нетърпение.

Тя прехвърляше стари книжа, пачки писма и изтъркани пликове от груба кафява хартия.

— Тук някъде е — каза тя.

— Тези свещи миришат хубаво — каза изправеният до нея Харолд. — С какво са? Сандалово дърво?

— Мускус от як — каза Мод. — Но не мисля, че го наричат толкова комерсиално. Казват му „Благоухание от Хималаите“ или нещо подобно. „Насладата на Далай Лама“ ми звучи по-добре.

— По-романтично е.

— Златна мина! — извика Мод с голям плик в ръка и затвори сандъка. — Мисля, че е тук.

Тя се изправи и седна на покритото с балдахин легло. Харолд остави свещника и седна до нея. Тя отвори плика.

— Да. Тук е — каза тя. — Американската ми виза.

Тя обели снимката от документа и я подаде на Харолд. — Това е най-доброто, което мога да направя на бърза ръка.

— Благодаря ти. — Той поднесе снимката към лицето си. — Красива е. Изглежда съвсем като теб.

Мод се усмихна.

— Харолд, тази снимка е на почти двадесет и пет години.

— Изобщо не си се променила. Ще я нося в портфейла си.

Той отвори портфейла и от него изпадна снимка на слънчоглед, изрязана от някакъв търговски каталог. Той бързо си я взе и се извърна от Мод.

— Не трябваше да виждаш това — каза той, връщайки снимката на мястото ѝ. — То е част от утрешната изненада.

Той затвори портфейла си и се обърна към Мод.

— Мод — каза той. — Ти плачеш.

Мод стискаше визата в ръката си.

— Помня колко много означаваше това за мен — каза бавно тя. — Беше след войната — нямах нищо — освен живота си. Колко различна бях тогава. И все пак толкова същата.

Харолд беше озадачен.

— Но... ти никога преди не си плакала. Винаги съм мислил, че не плачеш. Мислех, че си щастлива през цялото време.

— О, Харолд — въздъхна тя, като погали косата му. — Ти си толкова млад. Какво са те учили? — Тя изтри сълзите, които се стичаха по страните ѝ. — Да. Аз плача. Плача за теб. Плача за това. Плача от красотата — на един залез или една чайка. Плача, когато някой измъчва своя брат... когато той се разкайва и помоли за прошка... когато му я отказват... и когато му я дават. Човек се смее, човек плаче. Две изключително човешки черти. И главното нещо в живота, скъпи ми Харолд, е да не се страхуваш да бъдеш човек.

Харолд примигна, за да махне сълзите в очите си. В гърлото му беше заседнала буца. Той преглътна. Пресегна се и взе ръката ѝ. След това, нежно докосвайки страните ѝ, той избърса сълзите ѝ.

Тя леко се усмихна, а той се наведе и я целуна по устните.

Те се отдръпнаха един от друг и се спогледаха на светлината на свещите. От съседната стая се чуваше тихата музика на Шопен. Навеждайки се към нея, той взе лицето ѝ в ръцете си и отново я целуна. Ръцете ѝ нежно го прегърнаха. Така както дъждовните капки се сливат без всякакво усилие, те паднаха заедно на покритото с балдахин легло.

* * *

На другата сутрин Харолд беше събуден от кукуригането на петел.

Той потърка очи и се прозя. Отново чу кукуригане. Като внимаваше да не събуди Мод, той седна в леглото и погледна през прозореца.

Мадам Аруе хранеше пилетата си и нейният петел, кацнал на един стълб от оградата, поздравяваше новия ден.

Докато Харолд наблюдаваше всичко това, един ред от песен му мина за миг през ума: „Петелът пее за аплодисменти, а куку-куку-кукувицата...“

Той се усмихна и се почеса по гърдите. Чувстваше се страхотно. Протегна се. Помисли си, че с удоволствие би запалил цигара. Погледна към Мод.

Утринното слънце светеше в бялата ѝ коса и хвърляше върху лицето ѝ меки златисти отблясъци. Сънят ѝ беше като на дете, помисли си той, ведър и необезпокояван от грижи. Никога не беше виждал нещо по-прекрасно.

Той се сгуши до нея и придърпа завивките. Положи главата си пред нейната и я зачака да се събуди.

Тя отвори очи. Те бяха ясни и блестящи като планински поток.

Тя се усмихна.

— Добро утро — каза тя.

— Честит рожден ден — каза той и я целуна по носа.

* * *

Мисис Чейсън седеше в спалнята си, закусваше и говореше по телефона.

— Та, помислих си, отче, че Вие, като духовно лице, бихте могли да поговорите с него. Честно казано, не знам какво да правя.

Харолд почука на вратата и влезе.

— Майко.

Мисис Чейсън му махна да замълчи.

— Не, отче. Поне засега той няма да ходи в армията. Както изглежда, вуйчо му е на мнение, че не би било разумно на този етап.

— Майко.

Мисис Чейсън покри слушалката с ръка.

— Не сега, Харолд, говоря с отец Финеган.

Харолд скръсти ръце.

— Майко — каза той, — смятам да се оженя.

— Отче, ще Ви се обадя пак — каза мисис Чейсън и затвори.

— Какво каза? — попита тя.

— Женя се.

Мисис Чейсън внимателно го погледна.

— За кого? — осведоми се тя.

— За едно момиче — каза Харолд и извади портфейла си. Отвори го и го подаде на майка си.

Мисис Чейсън хвърли един поглед на снимката и затвори очи.

— Предполагам, че според теб това е много забавно — каза тя.

— Моля?

Мисис Чейсън му подаде портфейла.

— Снимка на слънчоглед.

— О, съжалявам — каза Харолд и отвори на мястото, където беше снимката на Мод. — Това е тя — каза той и върна портфейла на майка си.

Този път мисис Чейсън съсредоточено го изучи. Тя вдигна поглед към сина си, след което се зае отново със снимката.

— Не можеш ли да бъдеш сериозен? — каза тя едва чуто.

Харолд се усмихна.

[1] Бенедикт Арнолд (1741–1801), американски генерал, участник във Войната за независимост. През 1780 г. срещу обещания за пари и висок пост в английската армия Арнолд се включва в заговор

за предаването на Уест Пойнт на врага. В американската история името му се превръща в синоним на предателство. — Б.пр. ↑

[2] Пратер — голям увеселителен парк във Виена. — Б.пр. ↑

[3] Фунт — 453,6 гр. — Б.пр. ↑

[4] Пинта — 0,47 л. — Б.пр. ↑

* * *

— Той е сериозен — каза тя на доктор Харли, докато лежеше на неговата кушетка и гледаше в тавана. — Всъщност той е сериозен.

— Ще говоря с него — каза лекарят. — Вероятно ще мога да направя нещо.

— О, надявам се. Искрено се надявам. Ще го пратя при Вас, при вуйчо му и при отец Финеган. Някой непременно трябва да го вразуми.

* * *

Вуйчо Виктор определено опита.

— Харолд — обърна се той към племенника си, седнал пред него в кабинета му, — майка ти ми каза за твоята идея за брак и, въпреки че по начало не съм против брака, не смятам този за съвсем нормален. Хелън казва, че годеницата ти е на осемдесет години. Дори за недисциплинирания ум това не са обичайни взаимоотношения. В действителност, дявол го взел, те са във висша степен ненормални, неестествени и порочни. Не бих искал да ти напомням за вчерашния неприятен инцидент. Мисля, че е най-добре да забравим за случилото се. Въпреки това, предвид особените ти наклонности, считам, че е най-разумно за теб да не напускаш къщата и да не предприемаш никакъв вид дейност, който би заинтересувал пресата. Този брак би привлякъл вниманието върху себе си и, според мен, Харолд, на теб не ти трябва съпруга, а болногледачка.

Срещата с доктор Харли бе доста по-хладна.

— Без съмнение, Харолд — каза лекарят, облягайки се на стола си, — този предстоящ брак добавя нова глава към един и без друго очарователен случай. Но нека го погледнем отблизо и аз съм сигурен, че ще осъзнаеш елементарното фройдишко обяснение на твоята романтична привързаност към тази по-възрастна жена. Познато е под названието „Едипов комплекс“, един много разпространен синдром, особено в нашето общество, при който детето от мъжки пол

подсъзнателно желае да спи с майка си. Разбира се, това, което ме озадачава, Харолд, е че ти искаш да спиш с баба си.

Сеансът с отец Финеган така и не успя да се отдели от земното. Дребничкият свещеник изглеждаше завладян от цялата чудовищност на проблема.

— Харолд — каза търпеливо той. — Църквата няма нищо против съюза между стари и млади. Всяка възраст е прекрасна посвоему. Но един брачен съюз засяга и съпругеските задължения. И създаването на потомство. Бих бил небрежен към своя дълг, ако не спомена, че от идеята за подобно...

Той преглътна.

— ... полово сношение — фактът, че твоето младо, здраво...

Той наведе очи.

— ... тяло... — и поглади челото си. — ... се съчетава с повехналата плът, увисналите гърди и бедра на зрялата женска особа...

Той отчаяно потърка устата си с ръка.

— ... откровено ми се повдига.

* * *

— Но — каза Харолд и на тримата, когато те приключиха със своите изявления — вие не ме попитахте дали я обичам.

И нито генерал Бол, нито доктор Харли, нито отец Финеган бяха в състояние да отговорят нещо на това.

* * *

— Любов! — извика мисис Чейсън, вдигайки ръце. — Какво разбираш под „любов“? Наистина, Харолд, как можеш да говориш за любов, когато не знаеш нищичко за нея?

— Знам какво чувствам.

— И мислиш, че това е любов? Това не е любов. Това е някаква гериатрична фиксидея! Как можеш да ми причиняваш това? Не мога да го проумея. Просто не мога да го проумея.

Мисис Чейсън отиде до бара и си наля питие. През всичките години, откакто я познаваше, Харолд никога не бе я виждал толкова объркана. Хрумна му, че това е истинска ирония на съдбата, защото то вече нямаше значение.

— Харолд — каза тя и седна до него. — Чуй ме. Защо искаш да съсипеш живота си?

— Аз просто смятам да я помоля да се омъжи за мен.

— Но какво знаеш за нея? Откъде идва? Къде се запознахте?

— На едно погребение.

— О, това е чудесно. — Мисис Чейсън отпи една глътка. — Получавам не само осемдесетгодишна снаха. А също така и любителка на погребения! Харолд. Моля те, бъди разумен. Мисли какво вършиш. Какво ще кажат хората?

— Не ме интересува какво ще кажат хората.

Мисис Чейсън се изправи.

— Не го интересува! „Старица се омъжва за тийнейджър-подпалвач в погребален параклис!“ И теб не те интересува! — И тя се приближи до бара.

На Харолд му бе дошло до гуша. Той стана да си върви.

— Всичко, което искам от теб е да се ожениш за добро момиче, да има хубава сватба — какво правиш?

— Тръгвам си — каза Харолд.

— Излизаш?

— Да — каза той.

— Но къде отиваш?

На прага той се обърна.

— Отивам да се оженя за жената, която обичам.

Мисис Чейсън се спря.

— Харолд — каза тя много тихо. — Това е лудост.

Харолд се усмихна.

— Може и да е — каза той и затвори вратата.

* * *

Същата вечер Харолд отвори вратата на къщичката на Мод и я въведе с превръзка на очите.

— Дръж се за ръката ми — каза той, като я водеше към центъра на стаята.

— О, обичам изненадите — призна радостно тя. — Те ме карат да се чувствам толкова — chiffon^[1]!

— Добре — каза Харолд. — Стой там. — Той свали превръзката ѝ. — Та-дам!

Мод примига и се огледа.

— О, Харолд — каза тя, весело пляскайки с ръце. — Разкошни са!

Сто слънчогледа изпълваха стаята — те бяха на масите, по столовете, върху камината, — а над камината имаше плакат с надпис „Честит рожден ден, Мод“.

Мод обиколи стаята, смаяна и възхитена. Тя се засмя.

— Те са просто великолепни. Откъде си взел толкова слънчогледи? Трябва да си планирал това с дни.

— Да — каза Харолд и включи „Виктрола“-та. Един от валсовете на Щраус се разля из стаята.

— Мога ли да Ви поканя за този танц, сладка моя лейди? — каза Харолд с галантен поклон.

Мод направи реверанс.

— Приемам от цялото си сърце, любезни господине — отвърна тя.

Той я взе в прегръдките си и те весело танцуваха валс до края на плочата.

— А сега — каза Харолд, като отмести японския параван. — Вечеря за двама.

— Боже, боже — извика Мод в пълен захлас. — Сребърни прибори! За бога, къде ги намери? Какво е това?

Харолд вдигна малката сребърна ваза, в която имаше маргаритка, и ѝ я подари.

— От мен за теб — каза той. — Един индивид. Помниш ли.

Мод взе маргаритката и я задържа нежно в ръката си.

— Благодаря — каза тя. — Помня.

— А сега — каза Харолд и с драматичен жест махна капака от кошничката за лед.

— Шампанско! — извика възторжено Мод. — О, помислил си за всичко.

Харолд взе бутилката и започна да вади тапата.

— Не се притеснявай — каза той, имитирайки акцента ѝ. —
Натурално е.

Мод се разсмя.

— О, почакай — каза тя и се втурна към спалнята. — И аз имам
изненада за теб. — Тя се върна с една кутия. — Рождените дни са
нещо много приятно, а? — каза тя. — За мен те винаги са означавали
едно ново начало, още една година, пълна с приключения.

— Внимавай — извика Харолд. — Тапата изхвърча от бутилката
и шампанското се надигна със съскане и пяна. Той бързо го наля в
чашата ѝ и напълни своята.

— Можеш да отвориш това след вечеря — каза Мод и постави
своя подарък върху камината.

— След концерта — каза Харолд и ѝ подаде чашата с
шампанско.

— Добре — каза тя. — Тостът е твой.

Харолд вдигна чашата си.

— За нас — каза той.

— За нас.

Те отпиха от шампанското си и се усмихнаха.

— И най-накрая — каза Харолд — имам още една изненада. —
Той извади от джоба си малка кутийка за пръстен, вързана с червена
панделка. — Можеш да я отвориш след моето соло — каза той, като я
сложи върху камината редом с подаръка на Мод.

— Надявам се — додаде той, като я гледаше нежно, — че тя ще
те направи много щастлива.

— О, аз съм щастлива — каза Мод. — Аз съм в екстаз. Не бих
могла да си представя по-очарователно сбогуване.

— Сбогуване?

— Да, защо не. Това е осемдесетият ми рожден ден.

— Но ти не заминаваш никъде, нали?

— О, да, скъпи. Взех хапчетата преди един час. До полунощ ще
съм си отишла.

— Но... — Харолд я погледна втренчено.

Мод се усмихна и отпи от шампанското си.

Той внезапно осъзна какво бе извършила тя.

Хукна към телефона.

* * *

Линейката летеше по улиците на града, червените ѝ светлини горяха, а сирената виеше като зъл дух в нощта.

Вътре Мод лежеше на носилката, завита с одеяло и щастливо стискаше маргаритката в ръката си. Единствената ѝ грижа бе Харолд, който, коленичил до нея, плачеше горчиво.

— Стига, Харолд — каза тя, — искам да виждам усмивки. Колко ненужно суетене.

— Мод. Моля те. Не умирай. Не бих могъл да го понеса. Моля те, не умирай.

— Но, Харолд, ние започваме да умираме от мига на раждането си. Какво толкова ѝ е странното на смъртта? Тя не е някаква изненада. Тя е част от живота. Тя означава промяна.

— Но защо сега?

— Отдавна бях решила да избира датата. Осемдесет ми изглеждаше едно хубаво кръгло число. — Неочаквано тя се изкиска. — Чувствам се замаяна — каза тя.

— Но, Мод, ти не разбираш. Аз те обичам. Чуваш ли ме? През целия си живот не съм го казвал на никого. Ти си първата. Мод. Моля те. Не ме изоставяй.

— О, Харолд, не се разстройвай толкова.

— Това е истина. Не мога да живея без теб.

Мод потупа ръката му.

— „И това ще премине“.

— Никога! Никога! Никога няма да те забравя. Искях да се оженя за теб. Тази нощ смятах да ти предложа. Не разбираш ли? Обичам те. Обичам те.

— О, това е прекрасно, Харолд. Върви — и продължи да обичаш, дори повече от преди.

Линейката спря пред входа за спешни случаи на болницата, а санитарите тичешком заобиколиха и отвориха задната врата.

— Толкова е излишно — кискаше се Мод, докато я сваляха върху санитарната количка и я вкарваха в сградата.

Харолд вървеше до нея.

— Дръж се — каза той. — Само се дръж!

— Да се държа? Да се държа? — Мод отново се изкиска. — О, Харолд. Колко абсурдно!

Санитарите я откараха до регистратурата и отидоха някъде да попълват формулярите си. Една досадна рижа сестра стоеше зад гишето и обясняваше на стажант-сестрата процедурите по приема.

Харолд неспокойно удряше с ръка по плота на гишето и един млад стажант-лекар с очила с рогови рамки надзърна иззад книгата си.

— Моля Ви — каза Харолд. — Един човек е в опасност, свръхдоза. Трябва ни лекар. Случаят е спешен.

— Много добре — каза главната сестра. — Джули, продължаваме. Впиши подробностите.

Стажант-сестрата извади клипборда си и взе молив.

— Как се казвате? — попита любезно тя, провличайки думите по южняшки.

— Не съм аз — каза Харолд. — Вижте нея.

Мод престана да си тананика и се усмихна. Тя махна за „здрaсти“ със своята маргаритка.

— По-добре започни с фамилията — каза главната сестра, — после е малкото име и най-накрая — бащиното, ако има такова, което се записва с инициал. Пести време.

— О, добре — каза стажант-сестрата. Тя се усмихна на Мод. — Как е фамилиното Ви име?

— Шарден. Графиня Матилда. Но можете да ми викате Мод.

— О, благодаря.

— Моля Ви! — извика Харолд. — Веднага трябва да я види лекар.

— Младежо — каза главната сестра, — да бяхте изчакали в чакалнята.

Стажант-сестрата бе записала името на Мод.

— Възраст? — попита тя.

— Осемдесет. Днес имам рожден ден.

— О! За много години.

— Не. Не мисля така.

— Вие не разбирате — викаше Харолд. — Преди два часа е взела свръхдоза лекарства. Тя няма много време.

Стажант-лекарят се приближи иззад гишето със своя клипборд и помоли Мод да подпише.

— Просто една формалност — обясни той.

— С удоволствие — каза Мод, докато слагаше подписа си със завъртулки. — Много харесвам косата Ви — добави тя.

— Наистина ли? — каза стажант-лекарят. — Пускам я дълга. Този формуляр тук е само за в случай на претенции за нанесени вреди. Нали разбирате, така болницата не носи отговорност за... ако стане нещо.

— Мисля, Джули — каза главната сестра, — че е по-добре да използваш химикалка. По-практични са.

— О, добре.

— Просто една законна гаранция — продължаваше стажант-лекарят, проверявайки подписа. — Нищо лично, нали разбирате.

— Не ви ли е ясно? — извика Харолд. — Тя умира.

— Всъщност не точно умирам — обясни Мод. — Аз се променям. Както след зимата идва пролет. Разбира се, това е една голяма стъпка.

— В такъв случай, Джули, може би ще е по-добре да пропуснеш подробностите и да преминеш към важната част.

— О, добре — каза стажант-сестрата и добросъвестно обърна страницата. — Номерът на социалната Ви осигуровка?

— Не — каза главната сестра. — Попитай я дали се осигурява. Болнична осигуровка.

— О, добре. Имате ли някаква осигуровка? Син кръст? Син щит^[2]?

— Осигуровка срещу какво?

— Без осигуровка — каза стажант-сестрата. Тя тъжно се обърна към своята пряка началничка.

— Добре, запиши го.

— Това е лудост! — изкрещя Харолд.

— Съжалявам — каза главната сестра и хвърли леден поглед на Харолд, — но психиатърът няма да бъде на работа до утре сутринта.

— Какво става тук? — попита някакъв лекар, който минаваше през двукрилата врата.

— Свръхдоза, докторе — каза главната сестра.

Харолд отиде при лекаря, докато стажант-сестрата се наведе и настоятелно попита Мод дали от местоработата ѝ са плащали здравните ѝ осигуровки.

— Пенсионерка съм — каза Мод.
— Докторе, моля Ви — каза Харолд. — Тя е глътнала тези хапчета. Трябва да направите нещо.
— Добре, закарайте я ето там.
Стажант-лекарят се зае да я откара.
— Нямаше нищо лично — каза той.
— Близки роднини? — извика стажант-сестрата с готова за писане химикалка.
— Човечеството — бодро викна в отговор Мод, докато минаваше през двукрилата врата.
— Сбогом, Харолд — извика тя, махайки с маргаритката. — Подготвям се за новото преживяване. — Двете крила се затвориха зад нея.
Харолд стоеше и гледаше, докато те напълно престанаха да описват полукръгове.

* * *

Часовникът в чакалнята показваше единайсет часа. Харолд забеляза, че секундарникът беше счупен.

Той седна в ъгъла. Една чернокожа жена седна от срещуположната страна, взирайки се стоически в тъмнината зад прозореца. Малкият ѝ син спеше на дивана до нея.

В единайсет и половина големият ѝ син излезе през двукрилата врата с бинтована глава и ръка. Тя не му каза нищо. Събуди момченцето и го хвана за ръка. Тримата си тръгнаха, без да кажат нито дума.

Харолд седеше сам в стаята. Той хвърли поглед на изпокъсаните списания върху масата. Потърка лицето си. Наведе се напред на стола си и се вторачи в двукрилата врата.

В полунощ дойде новата смяна сестри.

В един стажант-лекарят затвори книгата си и си отиде.

Около три един бъдещ баща и бременната му съпруга влязоха по погрешка в стаята за спешни случаи. Упътиха ги как да намерят родилното отделение. Бащата дълго се извиняваше. Жена му само се

усмихваше. Те си тръгнаха. Харолд се изправи и се заразхожда напред-назад.

В четири дойде портиерът и изпразни пепелниците.

Към пет Харолд се беше върнал в чакалнята. Той седна на дивана и се загледа в опърпаните списания на масата.

Към шест нощното небе беше просветляло. Харолд можеше да различава формите на колите на паркинга.

В седем и дванайсет лекарят влезе, за да му каже, че Мод е починала.

Той посрещна новината много спокойно. Лицето му не показваше никакви следи от чувства. Той механично благодари на лекаря и се отдалечи по болничния коридор.

* * *

Всекидневната на Мод изглеждаше различно, когато утринното слънце струеше през прозореца. Следите от партито бяха навсякъде — слънчогледите, някои от тях вече започнали да се навеждат; бутилката с шампанско, която стоеше полупразна в съд, пълен с вода.

Харолд се приближи до прозореца. Навън птичките пееха и кълвяха семената. Той вяло чукна с пръст дръжката на подвижната хранилка, като си спомни за първия път, когато я беше видял как работи. Очите му започнаха да се пълнят със сълзи. Той ги прогони с няколко примигвания и отиде до камината.

Забелязвайки плаката с надпис „Честит рожден ден“, той яростно го откъсна от стената. Вазите със слънчогледите и всичко върху камината падна с трясък на пода — включително и малката кутийка с червената панделка.

Той веднага се засрами от себе си, вдигна я и видя до нея подаръка на Мод от предишната нощ. Той го сложи на масата и го отвори. Той съдържаше връзката с ключове за коли, колекцията на Суийни. Без да изразява каквато и да е емоция, той погледна първо нея, а после и прикрепената към нея бележка, изписана с екстравагантния почерк на Мод. „Скъпи мой Харолд“, пишеше там. „Предай понататък. С любов, От Мод“.

Той взе бележката и седна. Прочете я пак. Очите му се наляха със сълзи. Този път той не успя да се пребори с тях. Дори и не опита. Тя си беше отишла. Всичко беше свършило.

Бележката изпадна от ръката му. Просвайки се безсилно на леглото, той заплака. Тя си беше отишла. Всичко беше свършило. Той беше сам.

Сълзите потекоха по страните му. Хълцането му стана по-силно и необуздало. Плачейки безнадеждно като изгубено дете, той зарови лице във възглавниците.

* * *

Мини-катафалката летеше по пътя, който следваше ръба на скалиста урва, успоредно на морския бряг. Тя безразсъдно поднасяше на завоите и се плъзгаше в опасна близост до ръба.

Харолд седеше зад волана и караше като луд. Сълзите още мокреха лицето му. Ръцете му здраво стискаха волана. Той отби по един черен път, който водеше до висока скала, и продължи по него, докато стигна върха.

От далечния бряг в подножието на скалата би могло да се види как автомобилът се отделя от скалата, завърта се във въздуха на половин оборот, след което се разбива върху скалите и избухва в пламъци.

Огънят отслабна и димът и парата постепенно се разнесоха. Вълните, идващи с прилива, се плискаха във и около останките.

От ръба на скалата Харолд погледна надолу към тях. Слънцето блестеше в счупеното стъкло. Мъртвото вълнение подхвърляше насамнатам парче обгоряло перде; горе безгрижно се плъзгаха чайки, носени от въздушните течения.

Харолд се почеса по носа и пусна в джоба си ключовете на Суийни. Той се протегна, пое си дълбоко дъх и избърса с две ръце петната от сълзи по лицето си. Премести банджото от гърба си и взе няколко акорда. Хвърли последен поглед на онова, което беше останало от колата му и се отвърна.

Докато се спускаше по хълма, той се зае да изтръгва от инструмента си песента на Мод. Той я изсвири веднъж, като

откъслечно си припомняше как тя пееше думите:

*А куку-куку-кукувицата
На себе си остава вярна ю-хуу,
Куку-куку-кукувицата...*

Той се усмихна. Започна отначало. Ставаше все по-добре, помисли си той — знаеше, че ще я изсвири съвсем точно, преди да стигне края на пътя.

[1] Chiffon (англ.) — шифон — лека, прозрачна материя от памук или коприна. — Б.пр. ↑

[2] Син кръст — американска здравноосигурителна асоциация. През 1982 г. се слива с националната асоциация на Синия щит и се създава Асоциацията на Синия кръст и Синия щит. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.